

Saulėta, dieną 65°, naktį 50.
Saulė teka 6:40, leidžiasi 6:31

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LV

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, spalio-October 3 d., 1974 m.

Kaina 15c

233

BLAIVUS ZVILGSNIS I RYŠIUS SU MASKVA

ROMOS VYSKUPŲ SINODE

ROMA. — Katalikų bažnyčios vyskupų sinode antradienį kalbėjo Varšuvos arkivyskupas, kardinolas Stefanus Wyszyński. Jis apžvelgė evangelizacijos padėtį Rytų Europoje. Vyskupų tarpe kalbama, kad jis pats pareikalavo leisti jam kalbėti apie padėtį Rytų Europoje. Kardinolas pabrėžė, kad komunistinio bloko valstybės dar tebėra derlinga dirva Dievo mokslui skleist.

Daug kas mano, kad Rytų Europa yra marksistinė, tačiau dauguma žmonių nėra marksistai, daug kas laiko tą Europos dalį monolitine, tačiau ji tokia nėra. Daug kas laiko Rytinę Europą ateistine, tačiau dauguma gyventojų yra krikščionys. Lenijoje, pasakė kardinolas, beveik visi gyventojai yra krikščionys. Nežiūrint marksistų propagandos, Rytų Europoje tebėra gyvas susidomėjimas tikėjimu, teologija ir mistika, pareiškė Lenkijos kardinolas.

Airijos katalikų primas kardinolas William Conway pasakė, kad šiaurinės Airijos konfliktas nėra religinis karas. Tik istorinė nelaimė nulėmė, kad daugumas tų, kurie norėtų unijos su Britanija, yra protestantai, o tie, kurie siekia susijungimo su Airija, yra katalikai. Santykiai tarp abiejų bažnyčių vadovybių yra labai geri. Toliau Airijos kardinolas Conway pridėjo, kad skaičius žmonių, kurie dalyvauja smurto veiksmuose, sudaro mažiau negu vieną nuosimtį visų gyventojų. Didžiausia gyventojų dalis, katalikų ir protestantų vienodai, yra pasipiktinę smurtu ir meldžiasi už taiką.

Kiti kardinolai kalbėjo apie kitus reikalus. Prancūzų Gabriel Marie Garrone, kuris vadovauja Katalikų švietimo Kongregacijai, kalbėjo apie kunigų neramumus, kurie sukėlė daug skausmo ir rūpesčio vyskupams, tačiau kurie laikomi šešėlyje, "nes klausimas per skaudus viešai nagrinėti".

Jamaikos vyskupas Samuel Carter iškėlė galimybę turėti vedusius dvasiškus, kaip juos turi rytų apeigų bažnyčios. Philadelphia kardinolas Krol išėjo vyskupus nelaikyti jaunimo maištininkais, bedieviais ar svetimais, nes tokie filmai kaip "Godspell" ar "Jesus Christ Superstar" ar "The Exorcist" parodė, kad jaunimas ieško paslaptingų dalykų, dvasinių paslapčių ir yra atviras Kristaus mokslui.

Jėzuitų ordino vyriausias generolas Pedro Arrupe kalbėjo apie moteris, sakdamas, kad "joms reikėtų skirti bažnyčioje vietą, kuri atspindėtų jų įtaką, kad jos galėtų bažnyčioje turėti pareigas ir įstaigas, kurias bažnyčia joms norėtų duoti".

Gandhi ragina mažiau valgyti

NEW DELHI. — Indijos premjerė Indira Gandhi pasakė per radiją kalbą, kurioje ragino žmones taupyti maistą, kurą ir energiją. Ji pripažino, kad ekonominė krizė yra labai rimta, kur lietaus reikėjo, jo nebuvė, o kitose vietose derlių sumažino potvyniai. Žmonės, kurių maisto krizė nepalietė, turėtų savanoriškai mažiau valgyti, kad maistą galima būtų siųsti badaujančiams, prašė Gandhi. New Delhi mieste uždrausta naudoti oro vėsintuvus, nes elektros energija reikalinga žemės drėkinimo sistemai.

Premjerė ragino, visus, kas

IŠ VISO PASAULIO

NEW YORKAS. — Sports Illustrated žurnalas paskelbė, kad garsusis krepšinio žaidėjas Wilt Chamberlain šiais metais nori pasitraukti iš žaidimo. Jis yra 38 metų.

WASHINGTONAS. — Watergate prisiėkusių komisija jau tardė tris kongresmano Wilbur Mills štabo narius dėl nelegalių aukų, kurias jis gavo iš pieno gamintojų kooperatyvo prieš 1972 metų rinkimus.

PHNOM PENHAS. — Kambojijoje prasidėjo didesnis komunistų puolimas prie Kompong Chinang miesto. 57 mylios nuo sostinės.

MASKVA. — Šachmatų pasaulio čempiono kandidatų varžybose Korėnojus, lošdamas baltais, pasiūlė lygiąsias po 48 eismų, nors jis turėjo vienu pėstininku daugiau už Karpovą, kuris lygiąsias priėmė. Po septynių partijų Karpovas turi laimėjęs dvi, penkis baigėsi lygiomis. Byrne, NYT šachmatų komentatorius, rašė, kad Korėnojus yra geroje formoje, tačiau jo partijų atidarymai yra daug prastesni už Karpovo ir Korėnojus nesugeba išvystyti puolimo.

LONG BEACH. — Dr. John Lungren, buvusio prezidento gydytojas, paskelbė, kad Nixonas plautis taisyti ir naujų kraujo sukūrimų nepastebėta.

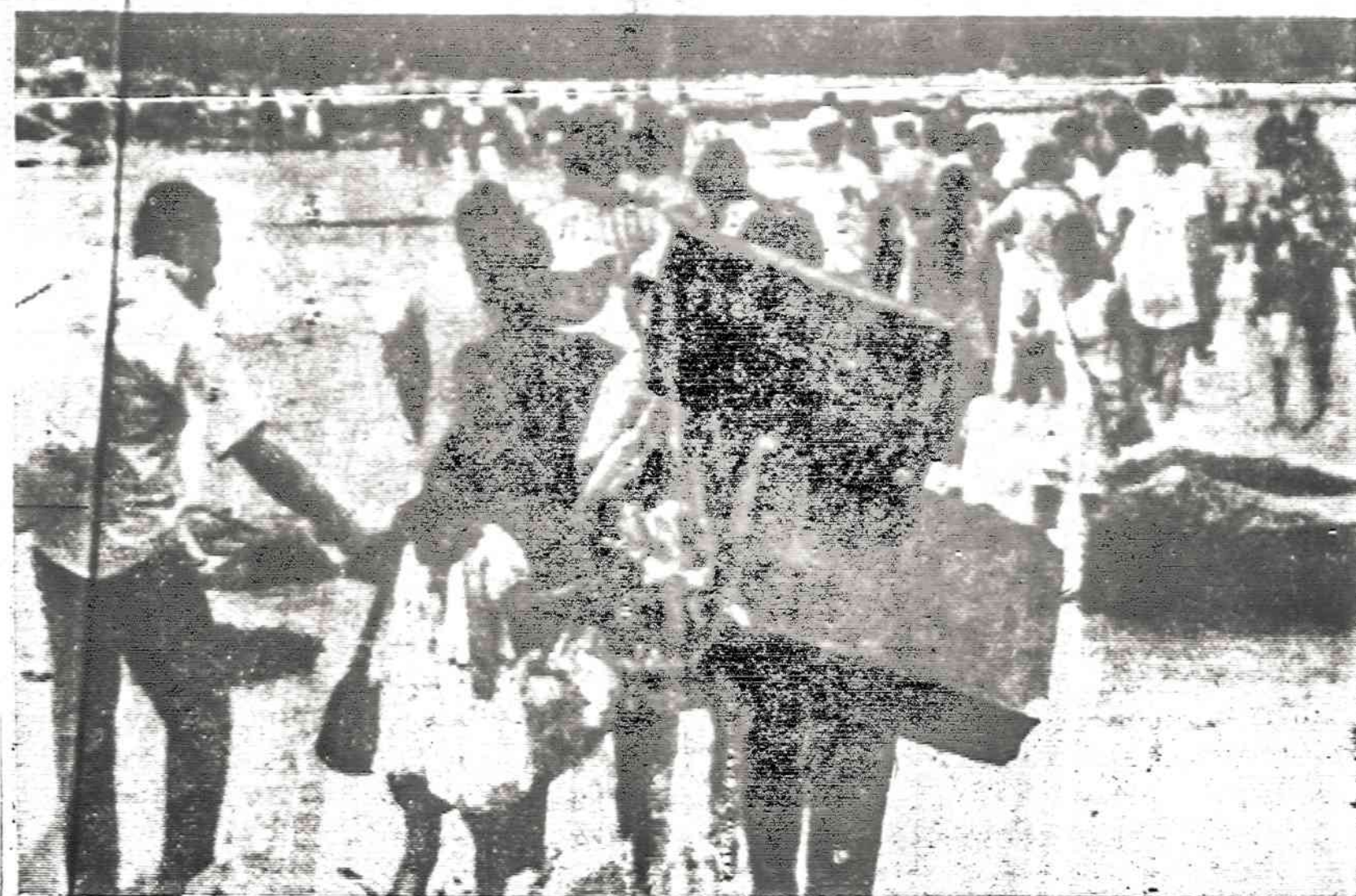
MASKVA. — Ledo ritulio rungtynės Sovietų Sąjungos rinktinė nugalėjo Kanados profesionalų rinktinę 3-2. Rungtynėse buvo ir komunistų partijos vadas Brežnevas. Iki šiol rungtynių serijoje sovietų komanda laimėjo dvi, kanadiečiai — vienas ir dvi suloštos lygiosios. Liko dar trys.

WASHINGTONAS. — Po 25 metų tarnybos policijoje, pasitraukė į pensiją Washingtono policijos vadas Jerry Wilson. Jis buvo kritikuojamas liberalų už 1971 metų gegužės mėn. demonstracijų numalšinimą, kada miesto policija suėmė 10,000.

WASHINGTONAS. — Nominuota ambasadoriumi Ganoje ponina Shirley Temple Black pasakė spaudos konferencijoje, kad ji tikrai negali būti kaltinama "nusipirkusi" ambasadoriaus vietą už aukas. Jos šeima politinių aukų yra išmokėjusi tik 1,167 dol., iš kurių tik 310 dol. buvo paaukoti respublikonų partijai. Ponia Shirley pareiškė, kad ji iš savo gyvenimo 46 metų, dirba jau 43 metus.

WASHINGTONAS. — Prezidentas Fordas svarstė Federalinės paramos transportui klausimą su 22 miestų merais. Jis prašė merų paramos darant spaudimą kongrese, kad reikalingi įstatymai būtų priimti. Svarstoma ateinančiais 6 metams 11 bil. dol. paramą viešajam miestų transportui.

gali, auginti daržoves, naudoti mažiau jauti, restoranams patariama įsivesti dienas, kada duona visai nepateikiama.

Honore įvyko didelės audros ir potvyniai. Čia matome žmones brenančius per upę, kuri būdavo tik 12 pėdų platumo.

PRAVDA VĖL KRITIKUOJA KINIJA

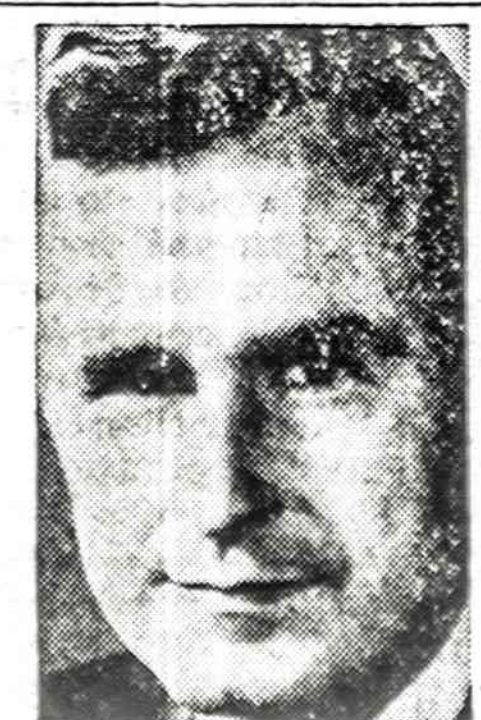
MASKVA. — Kinijos revoliucijos 25 metų sukakties proga Maskvos spauda atnaujino polemiką su kinais dėl jų nepriklausomos laikysenos pasaulio komunistų tarpe. Pravda sumini, kiek sovietai Kinijai yra anksčiau davę paramos: virš 2 bil. rublių įvairiems pramonės projektams, kurių buvo 250. Virš 10,000 specialistų nuvažiavo į Kiniją jai padėti atsistoti ant kojų. Virš 20,000 kinų studijavo Sovietų Sąjungoje. O kaip Kinija už visą paramą atsideda? Kinijos maoistai suskaldė komunistinį judėjimą, susidėjo su vakarų reacionieriais ir skelbia ideologines heresijas.

Sovietų vyriausybė nusiuntė Kinijai 25 metų sukakties proga pasveikinimą, adresuotą "Kinijos Liaudies Respublikos pirmininkui". Šis, kaip žinoma, yra išvalytas iš valdžios Liu Shao Chi, praradęs Mao malonę kultūrinės revoliucijos 1966 m. metu. Valstybės galvos pareigas eina vicepirmininkas Tung Pi Wu.

Kinijos ambasadoje Maskvoje įvyko priėmimas, kuriame Maskvos vadai nedalyvavo. Aukščiausias Kremlius pareigūnas buvo Leonidas Iljčevs, kuris vadovavo sovietų delegacijai, kuri vedė derybas su Kinija dėl sienų. Iljčevs sugrįžo į Maskvą rugpjūčio 18 d., nieko neįsiterdėjęs. Kinai dar nepaleido trijų sovietų karių, patekusių į Kiniją su helikopteriu.

Po Vengrijos Kadaro derybų Maskvoje buvo paskelbta Brežnevo pasakyta kalba, iš kurios užsienio stebėtojai sprendžia, kad sekančiame pasaulio komunistų partijų vadų suvažiavime Brežnevas bandys išmesti iš "socialistinių valstybių" tarpo nepaklusnią Kiniją.

Kinijoje įvyko didelis paradas prie Dangiškos Taikos Vartų. Čia jau nesimatė premjero Chou, nes jis po išvakarių banketo vėl sugrįžo į ligoninę. Nedalyvavo ir pirmininkas Mao.

Buvęs respublikonų partijos Nacionalinio komiteto pirmininkas George Bush vadovaus diplomatinei Amerikos atstovybei Kinijoje.

Texas ūkininkai naikina galvijus

STEPHENVILLE, Texas. — Trečiadienį Texas rancieriai grąsino nušauti apie tūkstantį veršiukų ir užkasti traktoriais iškastuose grioviuose, protestuojant prieš galvijų auginimo sunkumus ir mažas kainas, gaunamas už jų mėsą. Pernai panašų protestą vykdė veršiukų auginytojai sunaikino šimtus tūkstančių kiaušinių ir veršiukų.

Per paskutinius metus traktorių kainos pakilo 3,000. Rišimui naudojama viela, kurios rityns kainuodavo 10 dol., dabar kainuoja 65 dol. Ūkininkai, šerdami galvijus, praranda su kiekvienu veršiuku po 100 dol., nes pašarų kainos yra neproporcingai aukštos, palyginus su mėsos kainomis, pareiškė ūkininkų atstovas Texase.

BOSTONAS. — Tūkstančiai baltų Bostono vaikų dar nepradėjo naujų mokslo metų, nes tėvai protestuoja prieš vaikų vežiojimą į juodųjų rajonų mokyklas. Pirmadienį balti tėvai demonstravo prieš vežiojimą, o juodi demonstravo už integraciją.

WASHINGTONAS. — Watergate teisėjui Siricai nelengva sudaryti prisiėkusių komisiją. Antradienį iš 155 kandidatų buvo eliminuoti dėl įvairių priežasčių 90. Daugelis bijo, kad teismas užsėstų iki kitų metų ir nenori praleisti Kalėdų uždaryti viešbutyje.

WASHINGTONAS. — Valstybės departamentas išreiškė susirūpinimą, kad jo slapsti susirašinėjimai su ambasadoriais patenka į spaudą. Neseniai laikraščiai skelbė Kissingerio gautus raštus iš Egipto esančio ambasadoriaus Eilts ir iš Čilės ambasadoriaus Popperio.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Georgijoj trijų banditų pagrobta bankininko žmona Jean Reville, 48 m. buvo rasta nužudyta, nors jos vyras banditams sumokėjo reikalaujant 30,000 dol.

Vakar kongreso komitete prokuroras William Saxbe kalbėjo apie slaptą telefonų klausymą. Nors šis žvalgybos metodas praityje ne kartą buvo piktnaudžiamas, Saxbe siūlė jį palikti, nes jis naudingas valstybės saugumui.

Dominikonų respublikos Venecuelos konsulate teroristai tebelauko 7 įkaitus, vis didindami savo reikalavimus.

Argentinėje policija nušovė tris teroristus, kurie puolė policijos patrulį.

Senato komitetas patvirtino, kad jis gavo daug laišku parasiakančių prieš Rockefellerio patvirtinimą viceprezidentu.

Sirijos gynybos ministeris gen. Tlas pasigyrė Saudi Arabijos laikraštyje, kad sirai turi raketų, kurios gali pasiekti bet kurį Izraelio taikinį. Spėjama, kad tai sovietų gamybos Scud raketos.

Venecuela paskelbė uždesianti 400 mil. dol. mokesčius užsienio bendrovėms, kurių pelnas buvęs per didelis. Paliestos: Exxon, Shell ir Gulf bendrovės. Jos negalės pakelti gazolino kainų, nes mokesčiai imami už praeitą laiką, už pirmus 9 šių metų mėnesius.

Irano finansų ministeris Ansary pasakė Washington, kad Vakarų pramonės šalims teks susiveržti diržus ir pakeisti gyvenimo būdą, atsisakant buvusio aukšto lygio.

Šiandien Illinois valstijos loterijoje bus ištrauktas pirmas milijonierius, kuris gaus per 20 metų po 50,000 dol. Kandidatų į milijoną yra 158.

Sen. Sam Erwin pareiškė antradienį, kad, nors neabejodamas, kad buvęs prezidentas tikrai serga, jis būdamas teisėjo Siricos vietoje, pasiūstų nepriklausomą teisimo daktarą patikrinti jo sveikatos.

Antradienį Jungtinės Tautos kalbėjo buvęs Kipro prezidentas Makarios. Jis atmetė Turkijos siūlomą salos padalinimą, kuris panaikinsias salos nepriklausomybę, nes vieną salos dalį valdys Turkija, o kitą — Graikija.

DARBO UNIJŲ FEDERACIJOS GALVA APIE PREKYBĄ SU SOVIETŲ SĄJUNGA

WASHINGTONAS. — Senato užsienio reikalų komitetas jau kuris laikas kviečia žinomus Amerikos žmones, visuomenės veikėjus, pasisakyti dėl Amerikos-Sovietų Sąjungos santykių. Antradienį komitete apie detantę kalbėjo darbo unijų federacijos — AFL-CIO prezidentas George Meany. Jis kritikavo Amerikos politiką sovietų atžvilgiu, pavadindamas ją politiką vienašališku nuolaidžiavimu. Jis reikalavo kietos, realistinės politikos, kurioje Amerikos nuolaidos būtų atitinkamai pateisintos sovietų nuolaidomis. Sovietų vadai nesilaiko savo pažadų ir dėl to visa garsinama detante yra "phony", pasakė Meany.

Griežta Egipto ministerio kalba

NEW YORKAS. — Egipto užsienio reikalų ministeris savo kalboje Jungtinėse Tautose gynė naftą gaminančių valstybių poziciją ir pabrėžė Ameriką, kad ji vis dar stiprina Izraelį. Egipto uždavinys esąs išvaduoti iš izraelitų okupacijos visas užimtas žemes. Izraelis turėsias sumokėti Egiptui už karo sužalojimus Suez, Ismailijos, Port Saído ir El Quneitros miestuose, turės atlyginti už žibala, išimtą iš Sinaus šaltinių, pasakė ministeris Fahmy.

Diplomatai laiko šią Egipto kalbą gan griežta. Ministeris reikalavo pripažinti palestiniečių teises ir gyvė sovietus už draugiškumą Egiptui.

Apkarpė paramą Čilei, P. Vietnamui

WASHINGTONAS. — Sekretoriaus Kissingerio įtaka senatė tiek sumažėjo, kad jau kelintą kartą senatoriai atmeta valstybės departamento rekomendacijas. Senatas priėmė antradienį rezoliuciją, kuri nutraukia karinę paramą Čilei. Sen. Kennedžiui siūlant, senatoriai 47-11 sustabdo Čilei duotą paramą, nes jos vyriausybė laužanti žmogaus teises. Parama Čilei siekdavo 15 mil. dol. per metus.

Sen. Dick Clark pasiūlė nebeduoti Pietų Vietnamui trašų. Siūlymas priimtas 59-11 balsais. Visa rezoliucija su užsienio paramos apkarpymais priimta 72-16 balsais.

Reikalauja teisti generolą Spinolą

LISABONA. — Pasitraukus Portugalijos perversmo vadui generolui Spinolai, komunistai pradėjo reikalauti, kad jis būtų suimtas ir nuteistas. Jo pesimistinė kalba apie Portugalijos padėtį esanti tik civilinio karo kurs-tymas.

Portugalijoje įvestas karo stovyka. Pirmadienį buvo suimti 238 asmenys, pas kai kuriuos iš jų rasta ginklų. Antradienį suimti dar 59 dešinieji. Kareivių dali-nys saugo Spinolos namus, nes jį nužudyti kėsinaši komunistiniai teroristai.

Detante Vakaruose sukėlė kvailą susižavėjimą, pasakė Meany, kada tuo tarpu Maskva į ją žiūri šaltai apskaičiuodama. Maskva mano, kad detante yra pagrįsta Amerikos silpnumu, jai rūpi pagyventi savo ideologinius puolimus, jai rūpi susilpninti NATO organizaciją ir rezultate pasiekti karinį pranašumą prieš Vakarus.

George Meany pridėjo, kad didysis biznis mato detantėje ža-vingas naujų pelnų vizijas ir rinkos išplėtimą. Kai kurie biznie-riai tiesiog mažina, nes jų intere-sai reikalauja, sovietų režimo nežmoniška charakterį ir prie-spaudą. Meany pareiškė, kad jis priešingas importo muitų suma-žinimui sovietų prekės ir ap-skritai, priešingas prekybai su sovietais. Jų svarbiausias intere-sas ne parduoti savo prekes, bet gauti technologiją ir kredit-us iš Amerikos, pasakė Meany.

Aš matau detantėje vienos krypties gatvę, kurioje Sovietų Sąjunga išlaiko visus pagrindinius savo politinius tikslus, kurie iš pagrindų yra priešingi Va-karams, kaip tuo pačiu laiku Maskva gauna Vakarų technika, kuri jiems reikalinga ištaisyti totalitarinio planavimo atneštas baisias ekonomines pasėkas.

Meany kritikavo Eksperto-Im-porto Banką, kuris remiamas amerikiečių mokesčių mokėtojų, paskolino Maskvai apie 469 mil. dol. per paskutinius pusantų metų su 6 nušimčiais palūkanų, kada tuo pačiu metu Amerikos darbininkai negali gauti paskolų namams pirkti už mažiau kaip 10 nušimčių, jei iš viso jie gau-na paskolą. Amerikos darbinin-kai nenori susikurti su Sovietų Sąjunga, tačiau jie norėtų, kad Amerika nedarytų nuolaidų, pa-tį nieko iš Maskvos negaudama, pasakė unijų federacijos vadas.

Sen. Fulbrightas, komiteto pir-mininkas, paklausė Meany, kaip jis mano savo tikslų pasiekti, Meany atsakė, kad derybose rei-ka laikytis "give-and-take" tai-syklės, jei Amerika ką nors duo-da Maskvai, tai turi ir iš jos ko nors reikalauti.

LONDONAS. — Pasaulio sun-kaus svorio čempionas George Foremanas Zairėje pasirošęs ginti savo titulą prieš Muham-mad Ali, paskelbė Zaires kovos organizatorius Tchimpumpu Wa Thimpumpu. Jo treniruotę prak-skeltas antakis sugijo. Rungty-nės įvyks spalio 30 d. Buvo nu-matytyos įvykti rugsėjo 24 d.

ninkų nuo leitenanto iki pulki-ninko laipsnio.

Portugalijos vyriausybė susi-rūpinusi dėl įspūdių, kurį gali palikti Spinolos pasitraukimas ir jo paskutinė kalba užsienio valstybėse, todėl premjero Gon-calbes kalba bandė nuraminti už-sienio stebėtojus, kad Portuga-lija nėra patekusi į anarchiją.

DIENA A. SMETONOS GARBEI DETROITE

Vėluota, veiksminga, spalvota rudenio lapais išpuošta 1974 metų rugsėjo 29-ją Detroito lietuvių prisiminė pirmąjį ir paskutinį Lietuvos respublikos prezidentą Antaną Smetoną. Pati pagrindinė proga — jo šimtas gimtadienis (kuris iš tikrųjų buvo rugpjūčio 10 d.). Antroji proga — trisdešimt metų nuo jo mirties (mirė 1944 m. sausio 9 d.). Jau minėjimo metu pagrindinis kalbėtojas iškėlė dar ir trečią proga — 55-rius metus nuo jo rinkimo prezidentu, nes tai įvyko 1919 m. balandžio 4 d.

Už velionio sielą buvo atliktos pamaldos visose trijose lietuvių katalikų bažnyčiose: šv. Antano, šv. Petro ir Dievo Apvaizdos. Šv. Antano bažnyčioje dalyvavo organizacijų atstovai su vėliavomis.

Minėjimo akademija įvyko Lietuvių namuose. Atdaroje scenoje matėme gal šimtą kartų padidintą velionio portretą. Iš abiejų pusių buvo sustatytos JAV,

Lietuvos ir Detroito lietuvių organizacijų vėliavos. Kairę scenos išorę dar puošė didžiulė Lietuvos trispalvė, apdengusi visą scenos uždangos pakraštį.

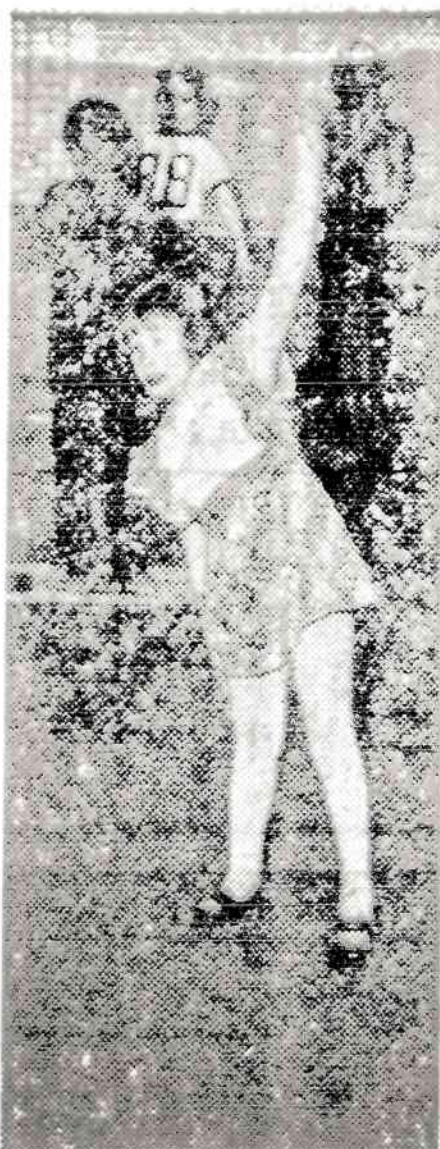
Paskaita apie kovotoją ir valstybininką

Akademiją trumpu žodžiu pradėjo rengimo komiteto pirmininkas Jonas Švoba. Programai labai kultūringai vadovavo Dalia Gilvydienė. Invokacinę maldą sukalbėjo kun. Viktoras Kriščiūnevičius. Skaityt paskaitą buvo pakviestas Niujorkie reziduojąs Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis.

Paskaitos tema: "Prezidentas Antanas Smetona kovotojas ir valstybininkas". Trumpai pateikęs A. Smetonos jaunystės biografinius šikius, prelegentas ilgiausiai sustojo ties velionio veikla pirmojo pasaulinio karo metu 1914-19 metais. Nenuslėpė, neteisingai, negyrė 1926 metų gruodžio 17-sios sukilimo. Įvy-

1975 metų March of Dimes kampanijos mergaitė Jamie, 8 metų, yra akla, tačiau su motinos pagalba padeda virtuvėje. Ji eina į mokyklą, sportuoja ir dainuoja chore. Jamie Weaver užaugusi norėtų būti mokytoja.

kius pristatė ramiai, nuosaikiai, kaip ir tinka iš ilgesnės perspektyvos. Vėl trumpai kalbėjo apie autoritetinio režimo laikus ir galė šiltai, gyvai prisiminė savo sąlytį su velioniu Amerikoje, kai atsidūręs egzile prezidentas išvystė gyvą asmeniškų kontaktų su lietuvių visuomenininkais veiklą. Baigdamas užgriebe spaudoje keltą klausimą, kuris iš trijų Lietuvos prezidentų didžiausios pagarbos nusipelnė ir maždaug taip išaiškino. Visi trys prezidentai buvo garbingi ir visų trijų sukaktys turi būti iškilmingai minimos. Bet jeigu jau būčiau prie sienos prispirtas ir primygtinai klausiamas, kuriam gi iš jų turi būti didžiausia pagarba teikiama, tai vis dėlto atsakyčiau, jog Antanui Smetonai. Jis labiausiai turi būti gerbiamas todėl, kad buvo pirmasis prezidentas, lygiai taip, kaip šiame krašte labiausiai gerbiamas George Washington.

Po minėjimo prašiau poną Simutį paskaitos teksto, kurį jis publikai labai rūpestingai perskaitė. Apgailėstavo, jog turintis vieną egzempliorių ir jau pažadėjęs kitam spaudos atstovui. Manau, kad jo kalba ir bus spaudoje paskelbta ištisai.

Kietai žodžiai Jungtinių Valstybių valdžiai

Į minėjimą ateidami kiekvienas gavome keturių puslapių programą. Pirmasis puslapis buvo papuoštas A. Smetonos portretu, antrame duotos trys ištraukos iš A. Smetonos raštų ("Vienybės gairėmis"), trečiajame surašyta akademijos bei koncerto programa, o ketvirtajame — minėjimui ruošti aukotojų sąrašas.

Trečiajame puslapyje buvo įrašytas vienintelis kalbėtojas — gen. konsulas A. Simutis. Bet programos vadovė paskelbė, kad žodį tars dar ir Julius Smetona, prezidento Antano Smetonos sūnus. Julius Smetona trumpame, vos dešimties minučių, nerašytame, o labai sklandžiai ekspromtu išdėstydamas žodyje lygiagrečiai smerkė bolševizmą ir JAV valdžios veiklą. Iš tikrųjų, JAV valdžios darsu buvo paleisti patys žiauriausi kaltinimai, kokius tik kada viešose kalbose teko girdėti. Kaltinimą pradėjęs anekdotu, kad didžiausias vokiečių valstybininkas buvo Bismarkas, o didžiausias Sovietų Sąjungos valstybininkas... Rooseveltas, kietais žodžiais smerkė naujaklasininkus ir kitus. Sakė, jog vienintelis būdas kovoti už Lietuvos laisvę — kovoti prieš išdavišką JAV vyriausybę. Kvietė neatsakyti tiesos ir bet kokiomis aplinkybėmis skelbti, jog "žemė sukasi aplink saulę". Prisiminė Lietuvos kariuomenės statuto paragrafą, kuriame sakoma, jog galutinį laimėjimą nulemia ne materialinių, o dvasinių jėgų persvara. Esa, tik iš paviršiaus dabartinis gyvenimas atrodo normalus, kai iš tikrųjų sėdime ant ugniakalnio, bet kada prasiveržti turinio, krašto. Skatino ieškoti tiesos ir už ją viską aukoti, net ir gyvybę. Vylėsi, kad tai, ką jis čia kalbėjo, jo velionis tėvas būtų parėmęs.

Koncertas

Po tautos himno, po trumpos pertraukos, apie pusantro šimto, ar kiek daugiau publikos turėjo retą proga išgirsti velionio prezidento vaikaitį, pianistą Antaną Smetoną. Pianistas A. Smetona, koncertavęs eilę pasaulio sostinių, o Detroito lietuviams prieš keletą metų skambinęs, regis, Meno instituto rūmuose, perdėm jau kuklioje Lietuvių namų scenoje buvo tikra staigmena. Be abejo, jeigu ne akademija jo senelio garbei, čia jo niekada nebūtume sutikę.

Per maždaug 40 minučių A. Smetona skambino J. S. Bacho, Beethoveno, Juozo Gruodžio, M. K. Ciurlionio, J. Nabazos, F. Chopino kūrinius. Tai buvo aukščiausios klasės menininko koncertas, apie kurį kalbėti aš ne-

turiu žodžių. Publikos rami laikysena ir plojimai bei šauksmai po kiekvieno kūrinio parodė, jog menininkas pasiekė kiekvieno širdį.

Padėkos ir vaišės

Minėjimas — akademija prasidėjo labai punktualiai. Buvo pravesta kultūringai, su skoniu. Publikos nevalgino bereikalingi iššėsimai, nes ir A. Simudo pasikaita teuztruko tik 43 minutes. Bet vargu ar reikėjo, koncertui pasibaigus, rengimo komiteto pirmininko padėkavojimų. Kalbėtojas vis dėkojo, o publika, jo kiekvienos pauzės, plojo. Litanią tęsėsi ir tęsėsi, kol tik keli dešimt bepliuskėjo. Neapsakoma banalybė po Bacho, Beethoveno ir Chopino... O gretimoje salėje jau laukė baltai dengti stalai ir lakstė šeimininkės. Po padėkų tirados tuoj prasidėjo, mano nuomone, irgi labai nereikalingos vaišės. Bet kadangi mūsų mieste dar jokia svarbesnė akademija be vaišių neužsibaigia, ir ka-

SPAUDOS SAVAITĖ

Tremties spauda yra vienas mūsų veiksmų įkeltas problemos. Per spaudos savaitę komitetas organizuoja spaudos platintojų — prenumeratorų rinkimą. Prie visų trijų parapijų bažnyčių per spaudos savaitę sekmadieniais budės pakviesti žmonės ir tuo palengvins laikraščių užsisakymą. Taip pat budės žmonės ir spaudos minėjimo metu Lietuvių namuose ir čia bus galima laikraščius užsisakyti.

Mūsų tremties sapudą labai slegia finansiniai sunkumai — aukštos popieriaus kainos, pašto persiuntimo išlaidos ir didėjanti darbo jėgos algyginimai.

Detroito Lietuvių organizacijų (12) įskaitant ir LB apylinkės, atstovų sudarytas komitetas rengia spaudos draudimo ir spaudai laisvės atkovojoimo sukakčių minėjimą šių metų spalio mėn. 13 dieną. Ta proga komitetas, įvertindamas spaudos vaidmenį ir jos sunkumus, nutarė skelbti

SPAUDOS SAVAITĖ

Detroito ir jo apylinkėse, pradedant spalio 6 d. ir baigiant spalio 13 d.

Mūsų visų pareiga lietuvių spaudą ne tik išlaikyti, bet ją kiek galima pagerinti, kad lietuvių spauda daugiau nagrinėtų mus liečiančius klausimus.

dangi vaišių metu dar pasakoma po keliolika ar kelias dešimtis "sveikinimų", tai į ten galima nukelti ir padėkų gražbylstę.

DR. KAZYS GRINIS A' SIMINIMAI IR MINTYS

11 cmas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.

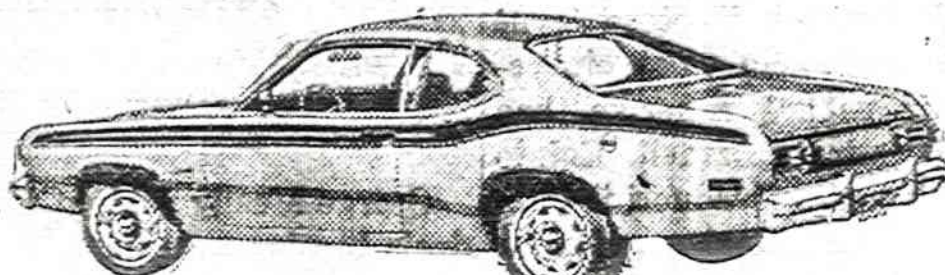
Išleido Dr. Kazys Grinys Komitetas. Knyga galima nusipirkti "Naujienose" už \$5.00, užsakant paštu reikią pridėti 25 centus pašto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį "A'siminimų ir mintų" tomą (neįristą) už \$2.00.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago, 60608

1974 Plymouth-Chrysler-Imperial

Duster 2-Door Hatchback

\$2,695.00 — 6 CILINDERIŲ, PIGI LICENCIJA

- Mes stengiamės duoti lietuviams geriausią aptarnavimą ir geriausias pirkimo sąlygas.
- Turime jaunuoliams mašinų pradant nuo \$100.

BALZEKAS MOTORS

4030 So. Archer

Tel. VI 7-1515

SAVINGS TODAY'S SUCCESS STORY

Prices climb higher, stocks fluctuate, but one financial constant remains steady, strong and reliable — a savings account at Standard Federal.

Other things may fluctuate, but your money is always making money for you at Standard Federal.

With our six different savings plans, your dreams can be realized quicker than you think. All it takes is a little guidance and perseverance.

Today is a good day to start. Come in and talk to one of our savings specialists — they know how to help. After all, we've been helping people for 65 years — and, that's what we're all about — people.

5 1/4% PASSBOOK SAVINGS
Interest Paid to the Date of Withdrawal
YIELD INCREASES TO 5.75%
an interest accumulated for 1 yr.

5 3/4% CERTIFICATE ACCOUNTS*
\$1,000 Or More 90 Day Maturity
YIELD INCREASES TO 6.00%
an interest accumulated for 1 yr.

6 1/2% CERTIFICATE ACCOUNTS*
\$1,000 Or More 1 Year Maturity
YIELD INCREASES TO 6.81%
an interest accumulated for 1 yr.

6 3/4% CERTIFICATE ACCOUNTS*
\$1,000 Or More 30 Month Maturity
YIELD INCREASES TO 7.08%
an interest accumulated for 1 yr.

7% CERTIFICATE ACCOUNTS*
\$1,000 Or More 4 Year Maturity
YIELD INCREASES TO 7.35%
an interest accumulated for 1 yr.

7 1/2% CERTIFICATE ACCOUNTS*
\$5,000 Or More 4 Year Maturity
YIELD INCREASES TO 7.90%
an interest accumulated for 1 yr.

*A substantial interest penalty is required for early withdrawal.

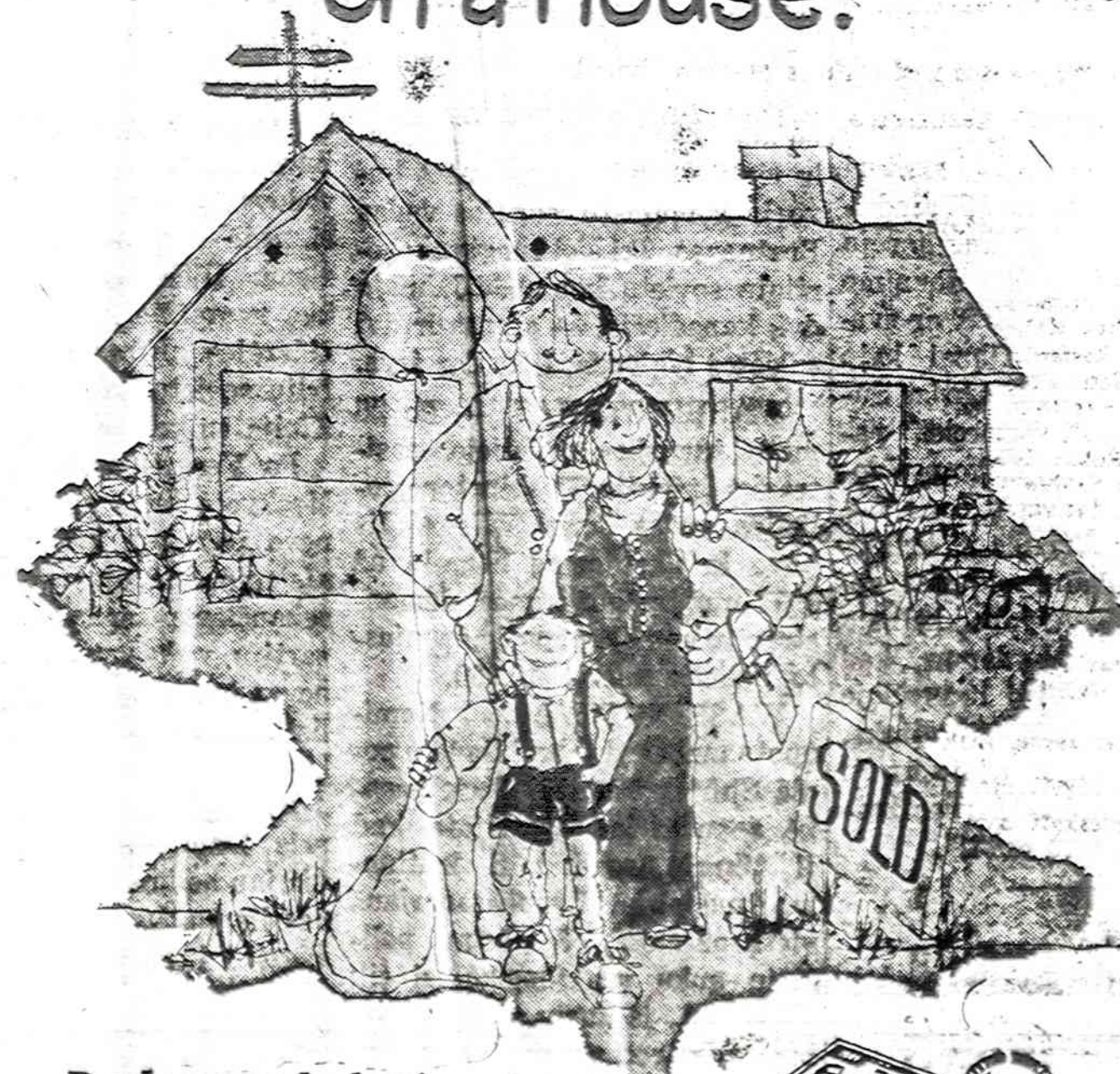

4192 Archer Avenue (at Sacramento)
Chicago, Illinois 60632 — 847-1140

Celebrating our 65th year
Assets over \$200,000,000.00
Reserves over \$18,000,000.00

Bonds are for saving up for a down payment on a house.

Bonds can make buying a house a lot easier. Just sign up for the Payroll Savings Plan where you work. Every payday, an amount you specify is automatically set aside from your check and used to buy U.S. Savings Bonds. Before you know it, you'll have a nest egg big enough to buy a little nest of your own. U.S. Savings Bonds. A good blueprint for a house of your own.

Take stock in America.
Buy U.S. Savings Bonds

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

KAS ČIA DABAR DAROSI?

Dabartinė Australija australo akimis

Vagys ir kišenvagiai dažniausiai apvagia išsiblaškiusius, nebudrus, neatidžius ar miegančius asmenis. Tokį įspūdį man sudaro spaudoje skaitant korespondencijas apie Australijos lietuvių veiklą. Negudresnis ir nebudresnis yra Australijos LB pirm. Neverausko laiškas PLB pirm. Nainiui, kviečiant jį su ekskursija atvykti į Lietuvų dienas, o pastarajam tupčiojant ir nepadarant neigiamo sprendimo dėl tos kelionės, kaip protesto Australijos valdžiai.

Turiu ryšius su Christian Anti-Communist Crusade organizacija ir jos pirm. dr. Fred C. Schwarz, žinomu prieškomunistiniu veikėju visame pasaulyje ir prieškomunistinių seminarų rengėju Amerikoje. Jis yra gimęs Australijoje, ten augęs, studijavęs, baigęs medicinos mokslus, dirbęs ligoninėse. Ten jis turėjo pirmuosius debatus su komunistų elita. Jis juos ir jų veiklą gerai pažino, matė visuotinę pavojų, todėl metė pelinegą mediko profesiją ir paskyrė pilną laiką kovai su komunizmu.

Australiją galima palyginti su blogais stabdžiais auto-

busą, riedantį pakalnėn link kriaunių ir bedugnių, įvairiems vairuotojams kovojant dėl teisės vairuoti. — rašo dr. F. C. Schwarz CACC organizacijos (PO Box 890, Long Beach, Cal. 90801) rugsėjo mėn. biuletenyje. Toliau jis gana smulkmeniškai rašo, kad jo gimtoji šalis yra aliarmo padėtyje ir daugelis sąmonių piliečių įžvelgia besiar-tinančią katastrofą.

Buv. ministerių pirm. John Garston įspėjo, kad chaosas ir civiliniai neramumai grėsia ateityje, kad Australiją atakuoja sunkios ligos, visur reiškiasi jų simptomai. Primenama, kad tenai dabar infliacija daug didesnė negu JAV, nors prieš 10 m. ten pragyvenimas buvo pigesnis. Šiais metais infliacija padidėjusi 25%, o Melbourne u-to ekonomistai spėja, kad už keleto metų ji padidės visu 100% su tragiškomis pasekmėmis visiems.

Aukšti paskolų nuosimčiai ir riboti kreditai neigiamai paveikė įvairias prekybos ir pramonės šakas, ypatingai namų statybas ir jų tranzakcijas. Žiauriai paliestos statybos bendro-

vės. Net jų pati didžioji Mainline, Inc. dabar gyvuoja tik Amerikoje. Bankrotai labai sumažino dirbančiųjų skaičių. Jei iki šiol Australijai vis trūkdavo darbo jėgos, tai dabar bedarbių yra net 2%, kas Australijai reiškia krizės laikus.

Veik visi Australijos dirbantieji priklauso unijoms. Betgi tarp unijų ir darbdavių būdavo specialūs tarpininkai bei trečiųjų teismai, kurių sprendimai būdavo privalomi abiems pusėms. Tik ne dabar. Unijos savo streikais įnešė dar didesnių sunkumų bendrame algų ir kainų balanse. Situacijos tarp vartotojų, darbdavių ir darbo unijų aštrėja, nes didžiausios ir stipriausios unijos yra komunistų kontroliuojamos. Australijoje daugelis dar nežino, kad tokių unijų pagrindinis tikslas sužlugdyti Australijos ekonomiką.

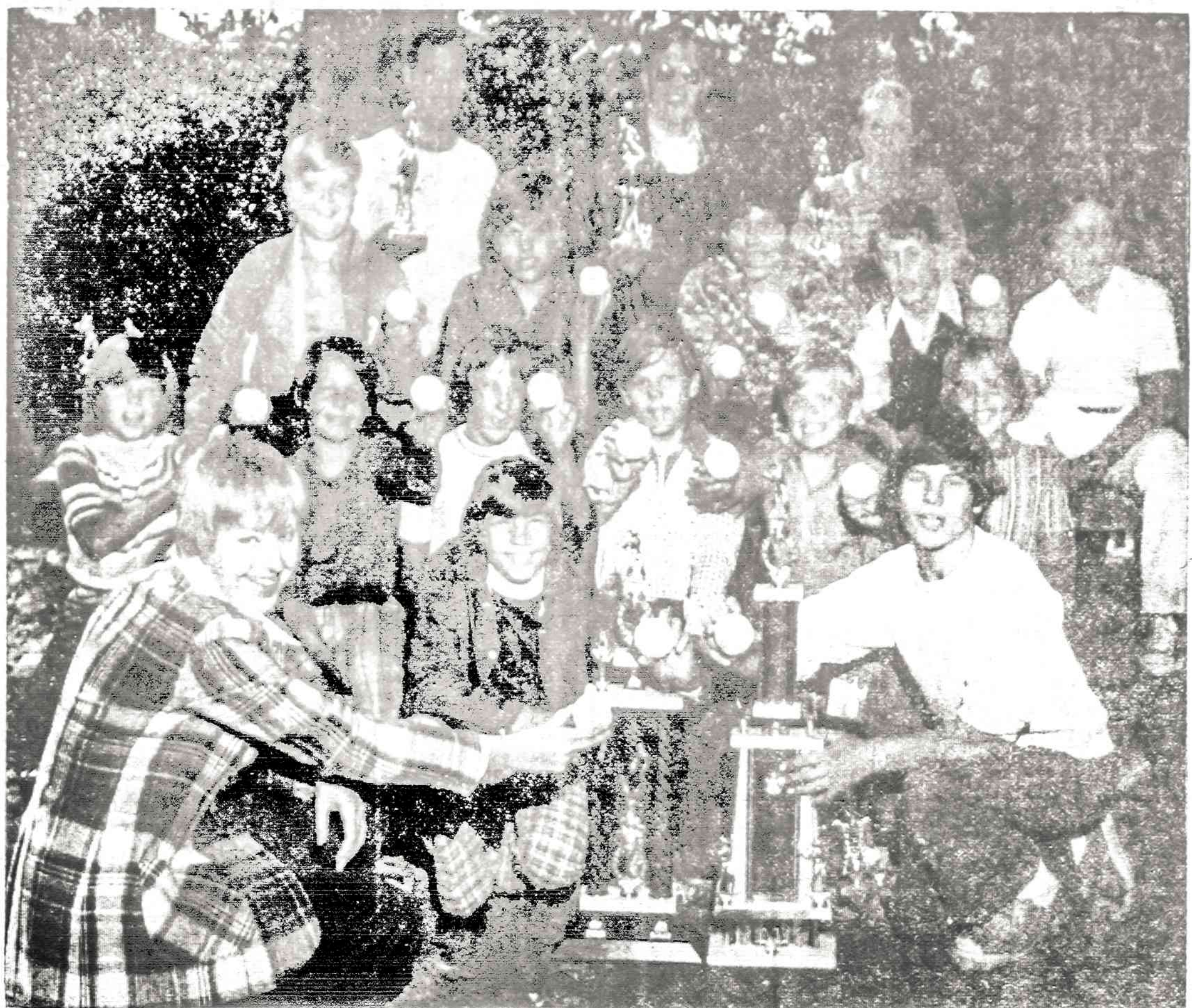
Dabartinis Australijos kompartijos pirm. Jack Munday anksčiau buvo Statybos darbininkų federacijos sekretorius. Jis daug prisidėjo prie statybos stagnacijos ir net sužlugdymo. Vienok dėl retorikos ekologijos karštingesė ir draudimų griauti senus namus, jis tapo populiarius. Jo formulė labai paprasta: žinoti, ko žmonės nori, reikia jiems visa tai pažadėti ir ta kryptimi dirbti, kad galėtum juos valdyti...

1975 m. pirmaisiais mėnesiais jis planuoja visoje Australijoje generalinį streiką. Jį jau remia Mr. Carmichael, Metalų darbininkų unijos vicesekr. ir kiti komunistiniai unijų vadai. 25-se unijų grupė yra net 230 kompartijos nariai valdomose pozicijose. Gen. streikas yra sena komunistų svajonė išvystyti spaudimą siekiant politinio dominavimo ir net valdžios perėmimo.

Dabartinė Australijos darbių valdžia yra išrinkta daugumoje darbo unijų pastangomis ir lėšomis, todėl ir komunistinės tendencijos ten viešai ir užkulisuose reiškiasi. Politinės partijos ir jų nariai ten yra griežtoje disciplinoje. Parlamento nariai ten balsuoja tik sulig partijos nutarimais. Priešingu atveju jie yra automatiškai šalinami iš partijos. Daugumą sudaro tik 25 darbo partijos nariai, tačiau yra labai maža galimybė, kad susidarytų mažiausia persvara ministerio pirm. Gough Whitlamo nenaudai. Nors jis nėra laikomas pačiu kairiuoju, vienok užkulisinės jėgos veikia jį ir jo partiją.

Šiandien Australija savo moraliniais ir dvasiniais turtais nėra ta pati, kai prieš ketvirtį šimtmečio ten atvyko ieškoti pastogės lietuviai ir kiti pabaltiečiai. Tarptautinės komunizmo ir jų tolerantiškos jėgos ten pasėjo blogio bacilas pornografinėmis knygomis, filmais, žurnalais ir bendro palaikymo tolerancija. Šiandien ten nusikaltimai prieš asmenis ir turto neliečiamumą gyvuoja ir bujoja. Mūsų ekskursijos ar viešnagės šiuo metu Australijos politinė ir moralinė linkmė tik sustiprins, viešai darant reveransą ir nusilenkiant blogiui.

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYTI DEMOKRATINĮ
DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

Užpelnytų išidumu pasirodo su White Sox autografuotais beisbolo sviediniais Brighton Park Cardinals — Little League World Series čempionai. Tie beisbolo sviediniai gauti ju globejo. — Standard Federal Savings, 4192 South Archer (prie Sacramento) ir įteikti žaidėjams jų bankete Polonia Grove salėje. Nuotraukoje yra Barbara Jerome Baumhart, Standard Federal Savings santykių su visuomene ir garsinimų vedėja, su Cardinals komandos nariais. Priekinėje eilėje iš kairės į dešinę: Kevin Dziemielis, 3221 West 38th St., Randy Zaleznak, 4049 South Talman. 2-je eilėje: Dave

Ostrom, 4522 South Rockwell, Ray Harden, 4614 So. Rockwell, Bob Czarny, 2937 West 39th Place, Matt Malinowski, 4345 So. Campbell, Jeff Pietryk, 4559 So. Washenaw ir Jeff Laniewski, 2453 W. 43rd St. 3-čioje eilėje: Bill Popko, 3139 W. 40th Place, Brian Dziemielis, 3221 W. 37th Place, Art Mendez, 3312 W. 38th St., John Loftus, 4417 So. Mozart ir Pete Katavskas, 4659 So. Mozart. Viršutinėje eilėje: treneris Nick Schmit, vadovas Ron Wozniak iš Berwyno ir treneris Mike Kane, 2837 W. 40th Place.

ATSIŪSTA PAMINėti

Birutė Pūkelevičiūtė, SKRAIDANTIS PARŠIUKAS. Eiliuota pasaka. Iliustravo Kazys Veselka. Su aplanka 40 puslapių. Išleido Darna, Chicagoje. Iliustracijos, vaizduojančios "kriukiuko" paršiuko nuotykius, visos yra spalvotos ir jų begalo daug, kiekviename puslapyje, dažniausiai po keletą. Kaina 1.50 dol.

Pasaka vaikams apie skraidantį paršiuką tikrai originali, kuri išėjusi per talentingos poetės kūrybinį procesą liko vienu ir vaikų literatūros šėrevu. Kaip lengvai ši pasaka skaitosi ir ne tik mažiems vaikams, bet ir paaugliams iki šimto metų amžiaus darosi mieliai skaitoma, pacituokime bent vieną posmą, kaip mažam kiaulyčiui atėjo į galvą užgaida patapti lakūnu-astronautu.

"Vai, kodėl jis nelaimingas? Ko gi tam paršiukui stinga? Kastuvėliu žarsto smėlį — Smėlin byra ašarėlės.

Jo netraukia net supynės, Verkia mamą apkabines: — Oi mamytė! Oi mamytė! Kaip norėčiau aš skraidyti!

Skraido šarka ilganosė, Skraido varna, skraido kuosa: Skraido pempė ir garnys, Ir gegutė ir genys. Net žvirbliukas, tas žiopliukas Laimingesnis už paršiuką... Aš tik vienas kriuk-kriuk-kriuk, Aš sparnelių neturiu...

Po visos eilės "šurpių" nuotykių Kriukiukui savo ambicijų čiukuro siekiant, o ypač pasiekus ir sveikam gyvam į savo gimtajį tvartelį grįžus, paršiuko "odisėja" baigiama tokiu pedagogišku posmu:

— Laba ryta tau, kuku! Džiaukis gimes paršiuku. Šiam pasauly paskirta Kiekvienam dalis kita: Paukščiai skraido, žuvis plaukia, O paršiukai baltaplaukiai Žaidžia smagus pas mamytę — Argi reikia jiems skraidyti?...

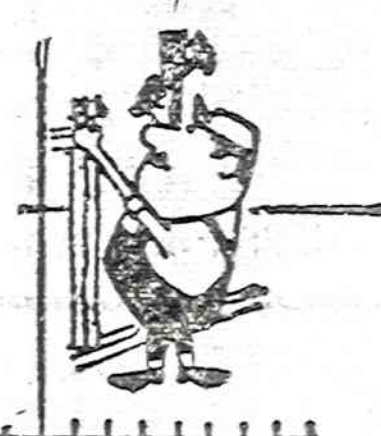
★

Algirdas Gustaitis, TAIKOS LITUANIKA, 38 puslapių brošiūrėlė, išleista Melbourne, Australijoje — atspausdas iš "Tėviškės Aidų". Kas autoriaus šioje brošiūroje norėta pasakyti,

tuojia sekančiai: "Prašykime Lietuvai, dabartiniam jų atstovams JAV-se, kasmet bent vieno ne karinio bombonešio, ne žudanco ir deginančio miestus, kaimus ir žmones, bet Taikos bombonešio, su kuriuo neskristume nieko naikinti ir kurį tuoj pat prašytume pakeisti doleriais. Tokį Taikos bombonešį pavadinkime Taikos Lituanka!"

Well, idėjų ir sumanymų šiame neilstančiame Kasandrai niekuomet netrūks...

Pasveikink savo draugus per "Naujienas"

JEI "NAUJIENAS" TU
SKAITYSI, TAI IR KITAM
PASAKYSI, KAD JOS RAŠO
TIKRA TIESA — ŠKIEIDZIA
ŠVIESĄ

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuos bet kokią knygų spintą ar lentyną.

K. Bielinis, PENKTIEJI METAI, gražiai įrišta, 592 psl.	\$6.00
K. Bielinis, DIENOJANT, gražiai įrišta, 464 psl.	\$6.00
Prof. Vaclo. Biržiška, ALEKSANDRYNAS, I tomas, gražiai įrišta, 431 psl.	\$7.50
Prof. Vaclo. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, I dalis, 208 psl., įrišta — \$3.00, minkštai viršelis — \$2.00; II dalis, 225 psl., įrišta — \$3.00, minkštai viršelis — \$2.00	\$2.00
Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS, I tomas, 300 p.	\$2.00
Prof. S. Kairys, LIETUVA BUDO, gražiai įrišta, 416 psl.	\$5.50
Kipras Bielinis, GANA TO JUNGO, 492 psl., minkštai viršelis.	\$5.00
Juozas Liūdžiūnas, RAŠTAI, 250 psl.	\$3.00
P. Liūdžiūnienė, ATSIMINIMAI APIE JUOŽĄ LIŪDŽIŲ, 88 psl.	\$1.00
Janina Narūnė, TRYS IR VIENA, jaunystės atsiminimai, 170 psl.	\$3.00
M. Gudelis, POVLAS MILERIS, biografijos bruožai 232 puslapiai	\$3.00

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. HA 1-6100

POEZIJOS VEIKALAI

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje pro tirpstantį sniegą liepia lazdynui išskleisti mažutį deimantų spindintį žiedą, apkauso medžių šakas žirginiais, kaip konfetėmis ir pamatu įveda į gamtos vaizdą ir garsų stebuklus. Dramatiškai besikeičiančiuose gamtos scenovaizduose svaioja juokaulys ir verčia poetai, pajėgdami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gelmes.

Naujienose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. J. Augustaitis, Valiūnienė, ŽVAIGŽDĖTOS NAKTYS. Didelio formato, 126 psl. Kaina \$1.—
2. Jurgis Baltrušaitis, ŽEMĖS PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kišeminio formato, 157 psl. Kaina \$2.00.
3. Butkus Jozė, EILERASČIAI IR RAŠTAI. 155 psl. \$1.50.
4. Vincas Jonikas, LYDEJAU VIEŠNIA VETROJE. Eilių rinktinė, 169 psl. Kaina \$3.00.
5. Kleopas Jurgelionis, GLODI - LIODI. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
6. Anatolius Kairys, AUKSINĖ SEJA. Eilėraščiai, 86 psl. \$2.00.
7. Nadas Rastenis, TRIJŲ ROŽIŲ ŠVENTĖ. Eiliuotai pasakojimai apie 3 išvietintas lietuviškas senovės laikais su autoriaus iliustracijomis. \$5.00.
8. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKŠČIAI, Antano Barausko "Anykščių šilėlis", vertimas, 42 psl. \$2.00.
9. Balys Rukša, UGNIES PARDAVĖJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
10. Stasys Santvaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 psl. \$3.00.
11. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, 5-ji lyrikos knyga, 152 psl. \$2.50.
12. Petras Sagetas, SAULĖLEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eiliuotų kūrinių liai, 92 psl. \$1.00.
13. Petras Sagetas, PLAUK. MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
14. Eugenius Grudis, AGUONOS IS SMELIS. Eilės, 70 psl. \$1.00.
15. Elena Tumienė, KARALIAI IR VENTAI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
16. Alfonsas Tyrvolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
17. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
18. Adomas Jasas, BOK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atslankyti į Naujienu raštinę arba užsakyti paštu, pridėdant čekį ar piniginį orderį.

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

Neseniai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiųntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

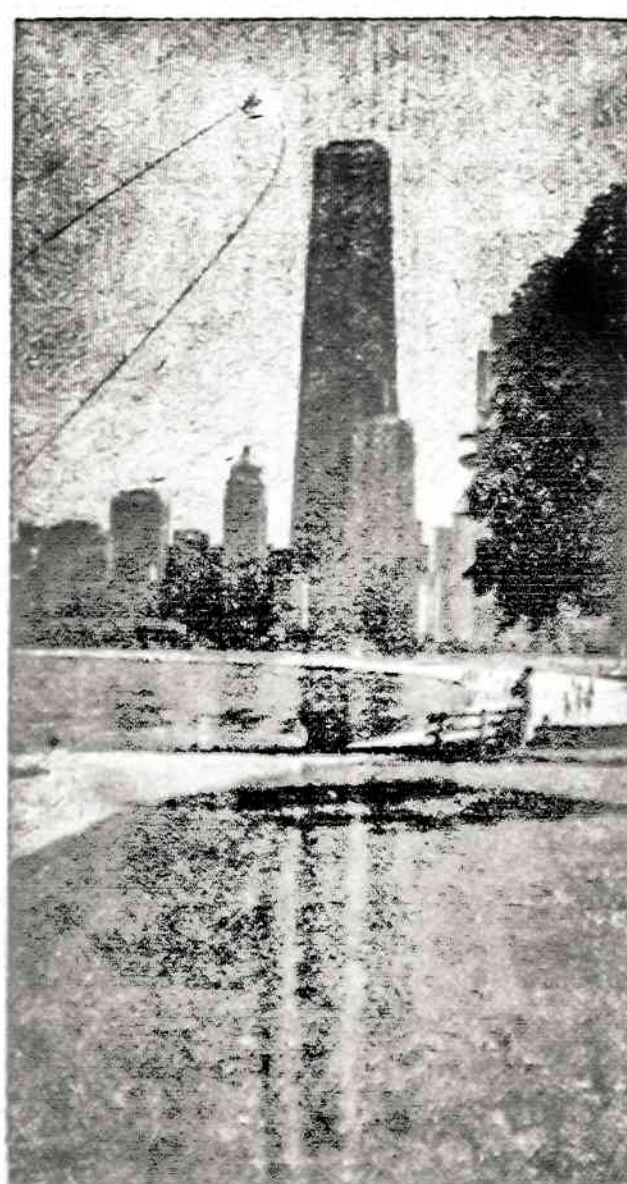
Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiųntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelių darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškų jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams išigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

	PER ANNUM:
7 1/2%	\$5,000.00 OR MORE 4 YEAR MATURITY
6 3/4%	\$5,000.00 OR MORE 30 MONTHS MATURITY
6 1/2%	\$2,500.00 OR MORE 1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais.

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months. Canada \$24.04 per year; other countries \$25.00 per year.

15 cents per copy.

Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiesčiuose:

metams \$24.00

pusei metų \$13.00

trims mėnesiams \$7.50

viename mėnesiui \$3.00

Kitose JAV vietose:

metams \$22.00

pusei metų \$12.00

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakarų. Šeštadieniais — iki 12 val.

trims mėnesiams \$6.50

viename mėnesiui \$2.50

Kanadoje:

metams \$24.00

pusei metų \$13.00

trims mėnesiams \$7.50

viename mėnesiui \$3.00

Užsieniuose:

metams \$25.00

pusei metų \$14.00

viename mėnesiui \$5.50

Naujienos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, Leidyba Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. HAYmarket 1-6100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

Frontininkai - nenusisekė vadai

Iš Lietuvos, per Vokietiją į Ameriką persimetę frontininkai savo laiku pretendavo perimti visą Amerikos lietuvių politinę ir kultūrinę vadovybę. Organizuotai ir viešingai veikdami, jie tikėjosi užvaldyti didžiąsias Amerikos lietuvių organizacijas, prisitaikyti prie organizacijų išdų ir primesti jiems "naują demokratiją" ir "naują santvarką".

Vienur kitur jiems pavyko įsibrauti į mažesnius senus klubus ir kelias draugijėles, kitur jie net neatsiklauso, pradėjo naudoti senų organizacijų komisijas ir jų darbus, bet daugumoje jiems nepasisekė. Jie negalėjo prieiti prie politinės vadovybės centrų ir jie nepajėgė išgriauti didžiųjų Amerikos lietuvių junginių. Jie niekino senų organizacijų veikėjus, šmeižė visuomeninį darbą dirbančius veteranus, bet ir šitas "modernių politikų" metodas nedavė jiems pageidautinų rezultatų.

Reikia pripažinti, kad frontininkams pavyko užvaldyti Amerikos lietuvių Bendruomenę. Jiems nepavyko Amerikos lietuvių daugumos įjungti į tą Bendruomenę. Jie nepajėgė įtikinti daugumos, bet Bendruomenės luobą jie kontroliavo. Kad išsilaikytų vadovybėje, jiems kiekvieną kartą teko keisti "rinkiminius" įstatus, kaitalioti apygardas, išrašyti "balsavimus paštu", paruošti patvarkymus skundams atmesti, bet jie buvo vadovybėje. Kiekvieną metų Bendruomenė labiau frontininkų, kol pagaliau prilipo liepto galą. Bendruomenę jie sužlugdė. Rinktų apylinkių vadovų išmetimas, susirinkimų ardyimas, suvežtinių susirinkimų šaukimas ir drąsos stoka net tarybos narius informuoti apie "naujosios demokratijos" metodus padėjo tašką, bet kokiai visuomenei jų veiklai.

Amerikos lietuvių Tarybos konferencijoje ir kongrese paaiškėjo, kad dabartiniai JAV lietuvių Bendruomenės centro valdyba net nebuvo kviesta atsiųsti atstovų. Jie Alto metinę konferenciją. Nebuvo kviesta, nes nebuvo jokios prasmės su jais toliau keistis informacijomis ir bandyti susitarti. Bendruomenės vadai norėjo turėti tokias pačias teises, kokias turėjo visos kitos Amerikos lietuvių organizacijos kartu sudėjus. Jie nesileido į jokias kitas kalbas, kol jiems nebus padarytas šitas pripažinimas. Jie grobė laisvinimo darbui skiriamas aukas ir tvirtino, kad prie jų aukų jie ir toliau kesinsis, nes ir jiems reikalingi pinigai.

Amerikos lietuvių Kongresą praeitą šeštadienį sve-

ŽMOGAUS TEISĖS SOVIETINĖJE LIETUVOJE

BRONIS KASLAS

(Tęsinys)

Kokie gi kanalai mums yra prieinami, kuriais mes galime daryti įtakos mano aukščiau minėtos skalės praplėtimui Lietuvoje? Visų pirma tie kanalai yra tie, kurie veda tiesiai į lietuvių tautą. Tai yra labai jautrus ir komplikotas kelias, nes lietuvių bendradarbiavimą su lietuviu Lietuvoje. Tas nėra mano kompetencijoje ir aš nesu kvalifikuotas rekomenduoti vieną arba kitą būdą tam bent drąsiai išvystyti. Aš tiesiog norėčiau tik priminti patį principą, kad šis yra vienas iš

kinio Dr. Zenonas Danilevičius, didelės Amerikos Gydytojų Draugijos pirmininkas ir jų leidžiamo žurnalo vyriausias redaktorius. Kongreso pirmininkas, duodamas jam žodį, pastebėjo, kad bandytų kalbėti trumpai, nes laikas esąs labai apribotas. Tuo tarpu Dr. Danilevičius pareiškė, kad jam teks padaryti ilgesnį pareiškimą, todėl jam turės leisti ilgiau pakalbėti. Dr. Danilevičius sveikino Amerikos lietuvių Kongresą JAV lietuvių Bendruomenės tarybos vardu. Jis, kaip naujai perorganizuotos Bendruomenės tarybos pirmininkas, išdėstė pagrindinius Bendruomenės principus, kurių frontininkai nesilaikė ir Bendruomenę paralyžavo. Jiems nesvarbus Bendruomenės augimas. Jiems svarbiaus buvo išsilaikymas Bendruomenės vadovybėje.

Amerikos lietuvių Kongrese paaiškėjo, kad naujai atkurtoji Bendruomenė turi Illinois valstijos čarterį, turi teisę steigti skyrius ir veikti visame krašte. Registracijos darbą atliko Cicero ir Marquette Parko apylinkės, Vidurio Vakarų apygardoje buvo sudaryta apygardos valdyba, o kongrese paaiškėjo, kad jau yra sudaryta ir viso krašto Bendruomenės taryba, kuri tvarko visus Bendruomenės reikalus. Frontininkai Bendruomenę suskaldė, o dabar jiems teks susidurti su nauju faktu: persitvarkiusia Bendruomenė. Frontininkai norėjo visų lietuvių vardu kalbėti, bet visų apjungti jie nenorėjo. Jie daugelį atbaidė, kitus išstūmė ir eliminavo, bet kai pradėjo ištisas apylinkes nurašinėti, tai ilgus metus Bendruomenėje dirbusieji žmonės ryžosi taip lengvai mažos grupelės šantažui nepasiduoti. Jie kreipėsi į atsakingus pačios Bendruomenės organus, nurodė padarytus nusizengimus ir prašė atitaisyti klaidas. Padarytų klaidų atitaisymas ėjo prieš frontininkų hegemoniją pačioje Bendruomenės vadovybėje. Jie negalėjo laikytis įstatų, nes tie įstatai būtų juos pačius palaidoję. Jie ryžosi šalinti nepaklusnius apylinkes, o dabar jie patys gali būti išskirti iš Bendruomenės.

Jeigu mūsų frontinių vadų tarpe būtų buvęs bent vienas, turėjęs bent dviejų plonų pirščiųkų proto, tai konfliktą jie būtų sprendę ne seržantiškai. Tokiems konfliktams spręsti reikalingos kitokios priemonės ir kiti metodai. Nepasitenkinimui kilus, reikėjo išaiškinti nepasitenkinimo priežastis, jas pašalinti ir bandyti susitarti. Bet frontininkai tartis nenorėjo. Jiems lengviau įsakinėti, negu įtikinėti. Jie nesupranta, kad įtikintam žmogui įsakymas neerikalingas.

Frontininkai nepajėgė duoti reikalingų žmonių švietimo vadovybės. Buvęs vadovas, priviręs košės, nutarė bėgti ir užsidaryti Italijos vienuolyne. Frontininkų vadovaujamas "Lietuvių fondas" ne prie milijono žingsniuotų, o traukiasi atgal. Bendruomenė privesta prie liepto galo.

Frontininkai buvo pasišovę valdyti Amerikos lietuvių, o dabar aiškėja, kad jų vadai netinka jokiai vadovybei.

kanalų, kurio ignoruoti negalima.

Kiti kanalai ir būdai yra tarptautiniai politiniai ir teisiniai. Bet kokie yra tie politiniai ir teisiniai būdai, priemonės šandien mūsų dispozicijoje ir mums leisti? Atsakyti į šį klausimą, reikšia aptarti mūsų politinę ir tarptautinę padėtį. Bandykime tai padaryti. Lietuva, Latvija, Estija, Suomija, Lenkija ir kitos naujos Pirmojo Pasaulinio Karo pasėkio gimusios valstybės buvo Versalio pasaulinės santvarkos ir Tautų Sąjungos saugumo sistemos nariai.

Versalio ir Ženevos sistemos Antrojo Pasaulinio karo buvo sunaikintos ir nei viena nei kita iš šių santvarkų neegzistuoja. Kyla klausimai kokia teisinė tvarka po Antrojo Pasaulinio Karo pakeitė Versalio sistemą? Kadangi visuotinos Tautos konferencijos po šio karo neįvyko, tuo būdu kokia nauja tarptautinė teisinė tvarka nebuvo įkurta. Okupacinės zonos, įtakos sferos ir karinės demarkacijos linijos, paremtos "didžiųjų pergalėtojų" jėga, tapo chaotiškos Europos ir pasaulio tvarka, kurioje jėga yra "teisė".

Ištisa eilė buvusiųjų Versalio sistemos valstybių šiame chaose buvo paliktos sveltiniųjų okupacijose ne tik be teisės turėti bent kokį suverenitetą, bet ir be balso net ir tautų ir žmonių teisių bei saugumo tribunoje Jungtinių Tautų Organizacijoje.

Su apgalvestavimu, gerbiame, turime pripažinti, kad ir Lietuva tapo praeito karo agresijos auka ir jos valstybinis suverenitetas po karo nebuvo atstatytas. Tokiu būdu, nors mums tas ir labai skaudu ir mes su tuo nenorime sutikti, mes esame pastatyti prieš faktą, kad lietuvių tauta šiandien nėra naujoje, chaotiškoje tvarkoje, oficialiai jos atstovų reprezentuojama ir mums yra užkirstas kelias oficialiose tarptautinėse tribūnose ginti ne tik mūsų tautos, bet ir žmogaus teises.

Čia norėčiau pabrėžti, kad ši brutalios jėgos padėtis, kurioje mums neleidžiama operuoti, dar jokių būdų nereiškia, jog mes pagrindinių mūsų teisių neturime. Mes tas teises turime, tik negalime jų įvykdyti, mums neleidžiama šias teises įgyvendinti.

Tokiai padėčiai esant, kas mums lieka daryti? Vienintelis kelias, gerbiame, yra kova tautos likusia Lietuvoje ir politinė kovos emigracinės tautos.

Tad mes esame kovojanti tauta.

Bet, gerbiame, mes emigracijoje esame tik maža tautos dalis. Dar daugiau, mes esame ne tik labai maža dalis, bet mes didelėje daugumoje, sakyčiau 98% esame jau svetimoms valstybės piliečiai ir tokiu būdu mūsų teisinis ryšys su mūsų tauta yra jau tik netiesioginis, nes mes jau turime naują tėvynę. Neturime taip pat užmiršti, kad ir mūsų organizacijos jau nėra Lietuvos organizacijos, bet yra Amerikos piliečių organizacijos mūsų ar mūsų tėvų tėvynei gelbėti. Tarp tautinės teisės aktyse mes individualiai ir mūsų organizacijos yra privatiniai subjektai.

Tokiai padėčiai esant, ką mes kaip privatiniai veiksniai tarptautinėje arenoje galime Lietuvai padaryti? Kaip ir kur mes galime Lietuvos klausimą iškelti Jungtinėse Tautose ir kitosese tarptautinėse organizacijose? Jei mes ir galėtume iškelti žmogaus teisių klausimą Jungtinėse Tautose ar Jungtinės Tautos imsis pravest tarydų faktams nustatyti? Prileiskime, kad mes galėtume prieiti prie stadijos, kurioje žmogaus teisių laūžymas Lietuvoje būtų nustatytas, ką Jungtinės Tautos gali daryti toms teisėms atstatyti?

Kad atsakyti į šiuos klausimus reikia iširti ar *individus ar privatinės organizacijos turi tarptautinę petijoties teisę?* Šis klausimas mums yra labai svarbus, nes kaip aš tik ką minėjau, mes esame arba privatiniai individai arba privatinės organizacijos besiangaužojančios ginti žmogaus teises Lietuvoje.

Tradiciniai, individai nebuvo ir nėra tarptautinės teisės pripažinti kaip teisės subjektai tarptautiniuose forumuose ir organizacijose. Teisės subjektas buvo ligi šiol tik valstybės. Ši klasikinė padėtis ir šiandien dar yra remiama daugelio Jungtinių Tautų Organizacijos narių ir ypatingai Sovietų Sąjungos. Tačiau Tarptautinės Teisės evoliucijoje individai ir privatinės organizacijos sektoriai ryškėja tarptautinėje tvarkoje su vis daugiau pripažintų teisių ir pareigų. Viena iš šių pagrindinių teisių yra individo petijoties teisė, t. y. teisė apeliuoti — kreiptis į tarptautinius organus žmogaus teisių pažeidimo atveju. Turime pripažinti, kad šiandien individo petijoties teisė jau yra kelyje būti pripažinta tiek tarptautiniuose tiek regionaliniuose organuose. Visuotina 1948 metų Jungti-

nių Tautų Žmogaus Teisių Deklaracija yra tik deklaratyvio pobūdžio manifestas teisiškai valstybių neįpareigoja ir neduoda teisės skystis nei valstybėms, nei individams. Šios deklaracijos principai turi būti įgyvendinti įvairių vėlesnių susitarimų, konvencijų, kurie bando privatinės petijoties teisę padaryti tarptautinės teisės nuostatu. Nors šioji tokia pažanga šia linkme yra užregistruota, turime pripažinti, jog Human Rights Komisijos ir General Assembly pastangos nebuvo dar pilnai pasiekusios. (Bus daugiau)

Nauja rūšis influencijos

Ligų Kontrolės Centras "praneša iš Atlanta, Ga., kad šia žiemą JAV-bėse tenka laukti naujos rūšies "Flu" (influenzos), kuri išsplatins didžiojoje JAV dalyje ypač Pietryčiuose, Pietvakariuose, Viduriniuose Vakaruose ir Pacifiko pakraščiuose. Ši naujoji influencijos atmaina, vadinama rūšis A, esanti piktesnė už pernai žiemą siautėjusią atmainą B. Pirmą kartą ji pasireiškė Naujojoje Zelandijoje, yra panasi Londono "flu", nuo kurios per 1972 — 1973 metų žiemą, per vieną savaitę mirė daugiau kaip 1,000 žmonių. Siemet ta liga apsiereiskė kolkas tik Georgia ir Mississippi valstijose.

Ligų Kontrolės Centro daritaras Larry Corey pranešė, kad nuo tos ligos skiepyti numatyta tik sena amžiaus žmonės, vaikus ir chroniška sergančius. Flu skiepai pagalbsti 70 iki 80 nuošimčių.

Parėjo šalčiai, neilgam

Kelinta naktis kai temperatūra Chicagoje nukrinta iki šalimo laipsnio. Antradienio naktį 2 valandą temperatūra buvo 34 laipsniai. Tai naujas rekordas. Iki šiol šalčiausias spalio 2 dienos rekordas — 36 laipsniai februalio mėn. 1961 m.

Naktį į trečiadienį, spalio 2 dieną, temperatūra įvairiose miesto dalyse buvo nukritusi iki 29 laipsnių ir dar žemiau. Tai, aišku, bus naujas rekordas. Panašu į "ledų gadyne".

KAS ATPLEŠĖ KLAIPĖDĄ NUO LIETUVOS

1939 m. kovo 22 d. dokumentai

25

Kita teisybė yra, kad Lietuvos valdymo laikais vokiškosios organizacijos Klaipėdos krašte nebuvo mirusios, bet gyveno nekiludomą ir laimingą gyvenimą. Toks teigimas nėra mano išmisas. Bet čia po ranka turiu Oldenburge, Vakarų Vokietijoje, Klaipėdos vokiečių leidžiamo laikraščio "Memeler Dampfboot" daugiau kaip dvidešimt metų rinkinius. Ir štai, juos pasklaidžius randame ne dešimčių, bet mažiau straipsnių, prisimenančių laimingą vokiškų organizacijų veiklą, šventes, minėjimus, lenktynes, ekskursijas po visą Klaipėdos kraštą ir po užsienį. Be to, straipsnių žodžiai yra pagrįsti daugybe paveikslų, parodančių linksmy narių veidus. Todėl, paklaūsiu vžiename Dampfboot puslapyje apie vokiečių sportininkų gyvą veiklą, o kitame apie vokiškų organizacijų mirtį, tenka išvesti, kad pastarasis tvirtinimas ar pro redaktorius pastabumą praslydo, ar jis yra grynas, politiniai tikslais pagamintas fabrikatas.

Ir trečioji teisybė yra, kad 1934 m., kuomet įsisteigė Sasso ir Neumano organizacijos, krašto komendantas, pulk. Liomanas,

kuris ėjo savo pareigas labai taktiškai, nepertempdamas vadžių, leido ir joms veikti. Tik vėliau, kuomet jų nariai, tarp savęs rivalizuodami, pradėjo peštis ir muštis, kuomet paaiškėjo, kad tos organizacijos yra diriguojamos iš Vokietijos, kad jos gauna pinigų iš Tilžės, kad, kuomet Sasso organizacijos jaunuoliai, vykdydami karistus pratimus Pagėgių apylinkėje, Tilžėje būdavo paruošti SA daliniais, kurie turėjo veržtis per sieną ir gelbėti jaunuosius Sassininkus, jei juos trukdytų lietuvių policija, ir kuomet visai paaiškėjo, kad tos organizacijos skleidžia nacionalsocializmą, tik tuomet 1934 m., komendantas jas uždarė.

Po 1945 m., kuomet nacionalsocializmas nebebuvo madoje, štai ir Dampfbootas jį pradėjo pasmerkti, reiškia, Dampfbootas atsistojo su komendantu ant vieno laipto. Skirtumas tik tas, kad reikėjo vienuolika metų, kol pokariniai Dampfbooto išminčiai priešo prieškarinį lietuvių parodytą mentalitetą.

2. Dėl lietuvių "provokacijos"

Kelis kartus nacių pareigūnai parašė, kad klaipėdiečių ūpas esąs labai įtemptas ir mažiausia lietuviška provokacija galinti išsauti nenumatytų įvykių.

Toks pareiškimas primena pasakėlę apie vilką ir ėriuką, kurie gėrė upėje ir vilkas pradėjo kaltinti ėriuką, kad jis drumsčia vandenį, nors vilkas gėrė aukščiau upėje ir tik jis tegalėjo drumsti vandenį.

Kodėl 3 mil. lietuvių tauta turėtų provokuoti 70 mil. gyventojų Vokietiją? Iš visų dokumentų matome, kad mūsų diplomatai Berlyne elgėsi labai mandagiai, kad Vokietijos atstovas Zechlinas buvo Kaune pagarbiai traktuojamas. Tad iš kur tas provokacijos pavojus? Lietuviai, atsikėlę iš Didž. Lietuvos į Klaipėdą, tuomet jau buvo ją aplėdę ir provokuoti negalėjo, o klaipėdiškiai lietuvininkai buvo taip išsigandę, kad jie apie viską kitką, bet ne apie provokaciją galvojo.

Atrodo, kad vokiečiai laukė laukė kokios nors lietuviškos provokacijos, kad jie galėtų užimti ne vieną Klaipėdos kraštą, bet ir gerą gabalą, gal ir visą Lietuvą. O jei lietuvių neprovokuotų, tuomet gal jų pačių vadovybė ar tik nesuredaguotų koki nors incidentą? Atminkim, kad naciai kaip tik buvo tokių incidentų meistrai (Reichstago rūmų padegimas 1934). Karas su Lenkija taip pat buvo nacių išprovokuotas. Tuomet lenkiškais uniformomis apmėginti vokiečiai puolė Gleiwitzo radijo stotį ir davė Hitleriui progos "šauti atgal". Tad ir visi vokiečių primetimai dėl lietuvių galimos "provokacijos" nebuvo niekas kitkas, kaip eventualios vokiškos provokacijos parengimas.

3. Heinrich A. Kurschat'o "Santariečių išsišokimai" (Ausschreitungen der Santaristen).

Literatūros rodyklėje parodytame Dampfbooto straipsnyje (Literatūra, 16)

redaktorius Heinrich A. Kurschat rašo apie "santariečių išsišokimus". Ir šitoje vietoje Kurschat'is nenurodo faktų, nepasako kur ir kuomet santariečiai būtų išsišokę. Uolusis redaktorius, kaip dažnai, taip ir čia, negali savo teigimų faktais pamatuoti, bet pagauna juos iš gryo oro.

Kadangi aš nuo 1934 m. vasaros iki 1938 m. rudens buvau Santaros vadu ir visus tuos laikus asmeniškai pergyvenau, todėl galiu mielam Heinrichui pranešti, kad Santara buvo tautinės kultūros organizacija ir jos nariai buvo griežtai uždrausti į kokius nors fizinius veiksmus su vokiečiais įsileisti. Mano žiniomis nė vienas santariečių neturėjo jokių fizinių nesusipratimų su vokiečiais ar vokietininkais ir nepadarė jokių išsišokimų.

Mano žiniomis, ponas Heinrichas, entuziastiškai baigęs Gobelso propagandininkų kursą, faktus apsauko.

Teisybė yra, kad ne santariečiai prieš vokiečius, bet vokiečiai prieš santariečius išsišokdavo. Jie ne tik nuplaidavo santariečių šventės pasodintus ažuoliukus, bet, kai 1938. 6. 31. prie Klaipėdos uostą įplaukusio vokiečių turistinio laivo "Preussen" kilo muštynės, vokiško nusistatymo krašto policijos policininkas nušovė pro šalį beinantį santarietį Kontautą. Ar tai ne išsišokimas?

Į Kontauto laidotuves susirinko tokia lietuviška minia, kokios Klaipėda dar nebuvo mačiusi. Kontauto grabas paskendo vainikų kalvoje. Deja, vokiečiai jam ir ne-

gyvam nedavė ramybės. Nakties metu nacių jaunikių pradėjo vainiku kaspinus paisyti. Ar tai ne išsišokimas?

O mielam ponui Heinrichui, kuris po karo į studienratus (studijų patarėjas, t. y. gimnazijos mokytojas) išliko ir dabar vokiškąją jaunimą auklėja, siūloma ne tik perskaityti, bet ir apsidirytį aną vokišką eilėraštį:

... Lass nie die Lüge Deinen Mund entweihn; von alters her im Deutschen Volk war der höchste Ruhm, getreu und wahr zu sein!

22. TRYS NUOTYKIŲ PILNOS DIENOS

1. 1939. 3. 20. — Urbšys Vokietijos URM

Pulk. Škirpa savo laišką Naujienoms teigia, kad mūsų UR ministeris Urbšys atvyko į Berlyną 1939 3. 19. (Literatūra, 26) Kitą dieną, kovo 20-tą, jis lankė Ribbentropą ir nuo 12 val. 15 min. iki 13 val. išbuvo jo kabinete. Ten vykusį pasikalbėjimą užrašė Ribbentropo štabo pareigūnas Walter Hewel. Štai to pasikalbėjimo užrašų išsisas vertimas:

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite

Dienraštį

"NAUJIENAS"

Jos visad rašo

TEISYBĖ

TELEF.: PR 8-3229

DR. ANNA BALIŪNAS

AKIU, AUSŲ, NOSIES
IR OERKLAS LIGOS
2888 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Antrasis ofisas —
8007 WEST 83rd PLACE
JUSTICE, ILL. Tel. 599-0500
Pirmą ligonius pagal susitarimą.
Jei neatšiliepiu, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Tel. 695-0533
Fox Valley Medical Center
880 SUMMIT ST.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: Hemlock 4-5849
Razid.: 382-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.
antradieniais nuo 1-5, trečiadieniais
ir šeštadieniais 8-3 val.

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Clinics
Medicinos direktorius.
1938 S. Manhattan Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 9-9 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel. 562-2727 arba 562-2728.

Rez.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatšiliepiu, skambinti MI 3-0001.

Ofiso tel.: HE 4-1818
Residentinis: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais,
ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. popiet.
Kitu laiku tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradienį, nuo 1-4 po pietų.
ketvirtadienį, nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujosios r. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirmą, antrą, trečiadienį,
penktą, 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadienį
2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: Hemlock 4-2123
Razid. telefonai: Gibson 8-6195
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandų skambinti telefonais HE 4-2123.
Jei neatšiliepiu, tai telefonais GI 8-6195.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai: Protezai, Med. Bandžiai.
Speciali pagalba kojomis
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8, šeštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: PRespect 6-5084

RANGE FIRE IS WILDFIRE

Upytės klubas

Rugsėjo 28 dieną Hollywood svetainėje įvyko Upytės klubo Havajaus šokiai. Svetainė buvo papuošta gražiais ornamentais, taip pat staliukai abiejose svetainės pusėse. Svečiai atsilankė buvo apdovanoti havajaisiais apėdalais. Moterys pasipuošusios havajaisiais suknelėmis figūravo tikrai puikiai. Kai kurie ir vyrai buvo pasipuošę havajaisiais apėdalais.

Prie užkandžių, baro, rūbinė, biliety pardavimo gerai darbavosi, komisija prižiūrėjo tvarką. Svečių atsilankė daug. Šoko seniai, šoko jauni šokių mėgėjai. Vėliau ejo laimės šaltinėlis ir laimingiems dovanų įteikimas. Pirmininkė Anna Condus maloniai visus sveikino už taip gausų atsilankymą pas upytiečius. Kaip 12-tą nakties kada baigėsi linksmybių vakaras ir visi rengėsi vykti į namus, užpuolė audra ir perkūnija su žaibais, ir lijo kaip iš kibiro, kurie ejo pėsti, lietuvai tikrai išmaudė. Kor.

GRADINSKAS

SPALVOTOS
TELEVIZIJOS
NUO 13 IN. LIG 25 IN.
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998

GUŽAUSKŲ

GELES VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINITYCIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

GELININKAS

(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandom
gražiausios geles ir vaikai antkapų
papuošimui ir sezonines
kapams geles.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Leidimai — Pilna aprauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
Tel. WA 5-8063

MOVING

Apraustas perkraustymas
iš vieno atstumo.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1382

SOPHIE BARCUS

RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 11-12 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

Telefonai: Hemlock 4-2413

7159 So. MAPLEWOOD AVE.

CHICAGO, ILL. 60629

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir Lietuvos gerbuvys, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtus knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapočinskis, ŠIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie leidžiantį Lietuvą, begimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose vokiečių. 2/3 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

J. Audenas, PASKUTINIS POSEDIS. Minučių tikslumu aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuomet yra išryškėjęs nesikeičiantis komunizmo klastingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl. \$4.00.

ČIKAGIETIS ĮSPUDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲJ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakioje, Klaipėdoje ir Palangoje. Vairžūdas aprašymai ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, MAGISKUOJU KILIMU I VILNIŲ. Kelionės į Lietuvą įspūdžiai. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuraitis, KELIONE Į ANAPUS GELEŽINIS UŽDANGOS. Autoriaus pastabumų neapgauna inturisto ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražu stiliumi.

Vincas Zemaitis. LIETUVIŲ ETNINIŲ SIENŲ KLAUSIMAI. 3 istoriniai žemėlapiai. 106 psl. Kaina \$2.00.

Vincas Zemaitis. LIUBLINO UNIJOJ SUKAKTIES PARASTĖJĖ. 84 psl. Kaina \$1.50.

Sie ir kiti leidiniai yra gaunami.

NAUJENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL 60608
atsilankanti darbo valandomis arba užsakant pastu ir pridodant čekį ar piniginę perlaidą.

Amerikos Lietuvių Tarybos kongreso atstovų įdomi praeitų metų fotografija. Iš kairės į dešinę stovi Andrius Juškevičius, Euphrozine Mikščiūtė, Vytautas Pautienius ir Zuzana Juškevičienė. Įdomiausia, kad inž. Pautienius galva yra tarp Leonardo Simučio ir Dr. Pijaus Gričio galvų, esančių kabančioje fotografijoje.

Is Alto foto archyvu

Lietuviai Pensininkai pradeda judėti

Jau 25 metai kaip mįdoms šią Amerikos žemėlę. Dirbom kiek galėjom Amerikai, sau ir savo vaikams. Lig šiol tik vienas kitas iš mūsų kartos pasitraukdavo iš rikiuotės. Dabar gi kasmet po keliasdešimt mūsų tautiečių išeina poilsin, užleidžia vietas jaunesniems.

Kaip ir amerikiečiai lietuviai pensininkai nutarė susiorganizuoti. Jau prieš metus susibūta į vieną pasivadavusi "Amerikos Lietuvių Pensininkų Sąjunga Čikagoje". Tie metai praėjo beburiant naujus narius, betiriant veikimo sąlygas, pensininkų teises ir naujas galimybes.

Aišku, kad organizuoti daugiau galėsime atsiekti, mūsų balso ir valdžia ir kiti geriau klausys, vienas kitam geriau galėsime padėti ir palengvinti likusį gyvenimo kelią. Visus kviečiam prisidėti.

Paskutiniame susirinkime pirmą kartą nutarta pajudėti viešai. Spalio 18 d. 7 v. v. Jaunimo Centro mažojo salė įvyks pensininkų subūvimas susipažinimo vakarėlis.

Bus lietuviški valgiai, lietuviškas gėrimėlis širdelėm atjauninti, muzika, loterija ir t. t. Kviečiami ir nariai ir svečiai. Įėjimas \$3. Užsirašyti iki spalio 13 d. telefonai: 434 — 8063 (Vagnagūnas) arba LA 3 — 3830 (Izokaitienė). Tat iki pasimatymo! Pirm. Gibaitis už Valdybą.

Pakels vėliavas

Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės šauliai - lės uniformuoti spalio 6 d. 10 val. ryto renkasi Marquette Parko Lietuvių plauzoje prie mokyklos: Bus vėliavų pakėlimas ir pamaldos bažnyčioje už buvusį Lietuvos prezidentą a. a. Antaną Smetoną. Po pietų 3-čią valandą Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje akademija su menine programa.

Jonas Kaunas

"žydai už Jėzų"

JAV-bių Vakaruose 1970 metais užsimezgė jaunų žydų tarp savotiškas sąjūdis, pasivadinęs "Jews for Jesus". Jų skaičius nėra tiksliai žinomas, bet žinoma, kad iš 1,000 rabinų tik 2 palankiai atsiliepė.

"Kas gali būti žydiškesnio kaip tikėti į Jėzų?" pasakė Sam Nadler, 26 metų amžiaus, buvęs narkotikų pardavinėjas, dabar sąjūdžio "žydai už Jėzų" narys. "Jis yra mūsų Masiach (messiah, mesijas) ir mūsų Kaporeh (atpirkėjas), skelbiama Chicagoje platinamoje brošiūroje. "Jėzus yra tai, kas mus daro žydiškesniais".

Kitas "atsivertėlis" Barry Elegant, 27, pareiškė: "Svarbu, kad žydai ir nežydai (Gentiles) suprastų, kad aš esu ir tebesikaitau žydu, visiškai žydu. Nuo to laiko, kai įtikėjau į Jėzų, aš pasidariau dar žydiškesnis".

"Sūdnos dienos" šaukliai

Populiarusis Amerikos evangelistas masinis misionierius kun. Billy Graham nuvykęs į Rio de Janeiro penkių dienų misiją laikyti garsina brazilus savo "pranašystėmis", kad ekonominiai ir finansiniai sunkumai "stumia pasaulį prie katastrofos". Esą "pasaulio bėdos eis vis sunkyn, kol ateis Jis (Jėzus)".

Medicinos pažangos dėka šiandien gimusieji žmonės galės gyventi iki 100 metų, bet turės pergyventi dideles sunkumybes, kaip naftos ir natūralių dujų pasibaigimą, masinę sausrą Amerikoje, visapasaulinį badą ir vieno kurio didžiųjų miestų žuvimą per žemės drebejimą, pasakė Chicago universiteto geologas, petrologijos ir geochemijos profesorius Dr. Peter Wyllie.

Zmogus pergyveno trumpą gerovės laikotarpį, kuomet jis galėjo gauti visa ko norėjo, bet dabar jis jau turi ieškoti ir surasti būdus, kaip "geruose santykiuose ir harmonijoje sugyventi su žeme". Nors visko trūkumai ir nuolatinės krizės neprives prie visiško pasaulio sugriuvimo, bet milijonai žmonių mirs nuo bado ir karų, ir individuali laisvė bus pajungta bendram labui".

Amerika turės pergyventi didelę sausrą ir nors savo gyventojus Amerika pajęs išmaitinti, bet nebegalės pagelbėti milijonams badaujančių žmonių kituose kraštuose. Be to, žemės drebejimas sugriaus mažiausiai vieną miestą, būtent San Diego, Los Angeles, San Francisco ar Seattle.

Senatas nutarė grąžinti standartinį žiemos laiką

Illinois ir daugumas kitų valstijų šio spalio 27 dieną atsisuks laikrodžius vieną valandą atgal ir grąžins normalų, standartinį žiemos laiką, jei prezidentas pasirašys JAV Se-

nato priimtą tuo klausimu bi-lių. Standartinis laikas truks 4 mėnesius, ir ateinančių 1975 metų vasario 23 dieną vėl bus grąžintas dienos šviesos taupymo laikas. Dienos šviesos laiko pailginimas dviem mėnesiais buvo įvestas tikslu taupyti gazoliną, kurio tuo būdu buvo sutaupoma kiekvieną dieną po 100,300 statinių.

Tik rytinė Indianos pusė, Havajai, Portoriko ir Virgin Islands (salos) laiko nekaitaliojo, pasilikdamos prie standartinio.

LAISKAS REDAKCIJAI

Naujienų Redakcija gavo tokią laišką:

Malonu buvo Jūsų redaguojamo dienraščio š. m. rugsėjo 19 laidoje matyti perspausdintą "Gyveno žmogus, vardu Sokratas". Per neapsižiūrėjimą, tačiau Jūs neteisingai nurodėte šaltinį. Būkite malonūs savo skaitytojams nurodyti, kad rašinys paimtas iš Akademinio Skautų Sąjūdžio (Pirmininkas E. Korzonas) leidžiamo žurnalo "Mūsų Vytis".

Jus gerbiąs

Liūtas Grinius

"Mūsų Vyčio" redaktorius.

Read it and pass it!

Southwest College, 7500 South Pulaski Road, will be offering Conversational Lithuanian as part of its Continuing Educational Program beginning October 11th. The chief aim of this course is to present the basic elements to Lithuanian conversation, writing and grammar in their simplest form so that they may be easily understood by people with no previous knowledge of Lithuanian. Particular emphasis is placed upon pronunciation, a useful vocabulary, easy reading & writing materials, and simple conversation. Registration is open to all those 18 years of age or older. Persons wishing further information should call the Office of Adult & Continuing Education at Southwest College, 735 — 3000 ext. 296.

Registration may be completed in person at Southwest College, one of the City Colleges of Chicago, from 3:00 PM to 8:00 PM, October 3; from 10:00 AM to 12 Noon or 5:00 PM to 9:00 PM, on October 4; or from 3:00 PM to 8:00 PM, on October 8.

Conversational Lithuanian classes to meet at 6:15 PM, and a second — level course to be offered at 8:00 PM, Fridays, both starting October 11.

Susirinkimų PRANEŠIMAI

— Brighton Parko Lietuvių Moterų klubo susirinkimas įvyks ketvirtadienį, spalio 3 d. 7 val. vak. Hollywood Inn salėje, 2417 W. 43rd St. Narsės prašomos gausiai dalyvauti, nes yra daug svarbių reikalų aptarti. Po susirinkimo bus vaisės.
E. M. McNamee

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAISKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Garbink, mano siela, Viešpatį, ir nepamiršk visų jo geradarių. Jis atleidžia visą tavo nusidėjimą ir gydo visas tavo ligas". Psalmė 103:2, 3.

Gal pranašas Dovydas pritaikė sau šituos žodžius ir gal manė apie gydymą savo kūno ir apie kitus žemiškus palaiminimus. Tačiau šita Psalmė yra parašyta dvasiškojo Izraelio pamokymui. Dvasiški Dievo Izraelitai žino, kad jų nuodėmės yra atleistos ir kad jie yra suderinti su Dievu ir kad todėl, sulgis jo pažadais, visi dalykai veikia išvien jų labui dėlto, kad jie myli Dievą ir yra jo pašaukti ir išrinkti. Jie visur ir visada randa priežastį ir turi savo širdyje norą pritaikyti sau ir dažnai kartoti šituos dėkingumo ir gyrimo žodžius.

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite nemokamai, jei parašysite tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629.

SV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telefonai: GRovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telefonai: TOWnhall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŽNOMI VISTA

REpublic 7-3600

REpublic 7-3601

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicagos

Lietuvių

Laidotuvių

Direktorių

Asociacijų

AMBULANCE
PATARNAVI
MAS DIENĄ
IR NAKTĮ.

TURIME
KOPLYČIAS
VISOS Miesto
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

KAZIMIERAS ŠLAPELIS PIRMAS SARMIENTO VAIRUOTOJAS

— Koki buvo šeimyniniai vietos gyventojų papročiai? — toliau klausinėjo Kazimieras Šlapelis Buenos Aires žurnalistas Juarez.

— Jie buvo labai geri žmonės, tėvai mylėjo savo vaikus. Jiems gamindavo įvairiausių žaisliukų, mažus sviedinukus.

— Ar prisimenate vardus ten gyvenusių genčių?

— Pati įtakingiausia buvo kankel gentis. Antroji įtakingia buvo Vera giminė, turinti ispanišką vardą. Tais laikais vietos gyventojai jau pradėjo naudoti civilizuotų žmonių vardus.

— Kaip jie prarado savo žemes?

— Gerai, visa tai priklausė jiems, bet sulig visokiais teismų nutarimais arba nusavinimais, kurie nebuvo padaryti kitose vietose, vietiniai gyventojai buvo nustumti į menkaverčius bruzgynus, netinkančius ūkininkavimui. Be to, jie pamažu prarado viską. Girtavimas buvo jų labai mėgiamas, prie nelaimės daug prisidėjo. Pavyzdžiui, indėnės moterys mokėdavo austi puikias skaras ir sijonus, o indėnai jas nešdavo į turgų parduoti. Ten krautuvinkai jiems duodavo pakankamai alkoholinių gėrų, kad jie, pasigėrę muštųsi. Grįždami jie ne tik negrąžindavo drabužių arba maisto, kurį rengėsi nupirkti už parduotas skaras, bet turėdavo dar kartą važiuoti su būriu galvijų, kad apsimokėtų pridėtą baudą. To meto policija ir taikos teisėjas visuomet kombinuodavo kartus su skrupulų neturintiu krautuvinku. Tokiu būdu indėnai neteko visko, suneturtėjo ir mirėdavo džiova, kai jiems priklausios žemės pereinavo į kitas rankas. Tikrai patys protingiausi berniukai, kurie pajėgė įsibrauti į karo tarnybą arba susidomėjo kitokiais dalykais, pajėgė išsilaikyti. Patys seniausieji indėnai prisilaukė savo senų papročių ir mūšų atvilgiu buvo labai šalti. Mes buvome įsibrovėliai.

— Kaip atsitiko, kad tapote pirmuoju Sarmiento šoferiu, ir kada tai įvyko?

— Viena bendrovė atsigabeno čia automobilį ir savo šoferį, bet jis pabėgo į Buenos Aires. Tada atėjo pas mane ir man pasiūlė, kad aš užimčiau pabėgusio vietą, nes tais laikais aš jau vietos hotelyje sukau kieno mašiną. Tai buvo vienintelis.

— Kaip atsitiko, kad tapote pirmuoju Sarmiento šoferiu, ir kada tai įvyko?

— Viena bendrovė atsigabeno čia automobilį ir savo šoferį, bet jis pabėgo į Buenos Aires. Tada atėjo pas mane ir man pasiūlė, kad aš užimčiau pabėgusio vietą, nes tais laikais aš jau vietos hotelyje sukau kieno mašiną. Tai buvo vienintelis.

— Kaip atsitiko, kad tapote pirmuoju Sarmiento šoferiu, ir kada tai įvyko?

— Viena bendrovė atsigabeno čia automobilį ir savo šoferį, bet jis pabėgo į Buenos Aires. Tada atėjo pas mane ir man pasiūlė, kad aš užimčiau pabėgusio vietą, nes tais laikais aš jau vietos hotelyje sukau kieno mašiną. Tai buvo vienintelis.

— Kaip atsitiko, kad tapote pirmuoju Sarmiento šoferiu, ir kada tai įvyko?

— Viena bendrovė atsigabeno čia automobilį ir savo šoferį, bet jis pabėgo į Buenos Aires. Tada atėjo pas mane ir man pasiūlė, kad aš užimčiau pabėgusio vietą, nes tais laikais aš jau vietos hotelyje sukau kieno mašiną. Tai buvo vienintelis.

— Kaip atsitiko, kad tapote pirmuoju Sarmiento šoferiu, ir kada tai įvyko?

— Viena bendrovė atsigabeno čia automobilį ir savo šoferį, bet jis pabėgo į Buenos Aires. Tada atėjo pas mane ir man pasiūlė, kad aš užimčiau pabėgusio vietą, nes tais laikais aš jau vietos hotelyje sukau kieno mašiną. Tai buvo vienintelis.

— Kaip atsitiko, kad tapote pirmuoju Sarmiento šoferiu, ir kada tai įvyko?

— Viena bendrovė atsigabeno čia automobilį ir savo šoferį, bet jis pabėgo į Buenos Aires. Tada atėjo pas mane ir man pasiūlė, kad aš užimčiau pabėgusio vietą, nes tais laikais aš jau vietos hotelyje sukau kieno mašiną. Tai buvo vienintelis.

Kazimieras Šlapelis

lis dalykas, kurį aš mokėjau operuoti. Su tuo keturių cilindrių Buicku aš turėjau didžiausios bėdos. Vėliau pajėgiau nusipirkti savo mašiną.

— Koki buvo kino paveikslai ir kaip vadinosi tas hotelis?

— Kino paveikslai buvo rodomi šeštadieniais, o hotelis vadinosi "Progreso". Filmus sukau vadinamą "Edisono" projektorium, kurį buvo nupirkęs mano brolis. Visuomet buvo rodoma tas pats filmas hotelio svečiams, kurie už filmo pamatymą nieko nemokėjo. Miestelio gyventojai turėdavo mokėti įžangą, bet jiems pradėjo nusibosti visą laiką tas pats filmas. Už šį darbą hotelis man kiekvieną dieną duodavo pavalgyti.

— Jūs tapote radijo mėgėju?

— Mano šaukiamas vardas buvo LU9WJ, nors jis visą laiką buvo mano dukters vardas, kol aš gavau Argentinos pilietybę.

— Jūs taip pat vadovavote pirmajam Alto Rio Sangueri savivaldybės tarybai?

— Taip, tai buvo nuo 1943 metų balandžio 1 dienos.

— Ką galėtumėte pasakyti apie 1921 — 27 metų Patagonijos streikus?

— Daugiausia girdėjau tik tai šnekas, atrodo, kad žmonės ryžosi kristi į bedugnę. Streikai buvo labai griežti, žmonės šaudė. Čia netoli, apie 150 kilometrų į pietus, Las Heras mieste, streikuotojus laikė uždarytus traukinių vagonuose. Vėliau juos privertė išsikasti sau duobes ir ten juos sušaudė. Aš to nemačiau, bet vėliau mačiau jų kapus.

(Bus daugiau)

Miestų gyventojų skaičiai dešimties metų laikotarpyje

Žemiau telpa Chicago Tribune paskelbta lentelė, kuri parodo, kad žmonių didmiesčiuose ne daugėja, o pamažu mažėja. Lentelėje parodyti gyventojų skaičiai dvidešimtyje didžiųjų Amerikos miestų 1970 ir 1960 metais:

	1970	1960
New York	7,894,862	7,781,984
Chicago	3,369,359	3,550,404
Los Angeles	2,809,596	2,479,015
Philadelphia	1,950,098	2,002,512
Detroit	1,513,601	1,670,144
Houston	1,232,802	938,219
Baltimore	905,759	939,024
Dallas	844,401	679,684
Washington D. C.	756,510	763,956
Cleveland	750,879	876,050
Indianapolis	744,743	476,258
Milwaukee	717,372	741,324
San Francisco	715,674	740,316
San Diego	697,027	573,224
San Antonio	654,153	587,718
Boston	641,071	697,197
Memphis	623,530	497,524
St. Louis	622,236	750,026
New Orleans	593,471	627,525
Phoenix	581,562	439,170

give...
so more will live

HEART FUND

TRUMP AI

— Nijolė Mackevičienė išrinkta Amerikos Lietuvių Montessori D-jos pirmininke, Emilija Jarūnienė ir Irena Žukauskienė — vicepirminės, Audronė Tamulienė — sekretorė, Lakštonė Vėžienė — išd., Danguolė Lipinienė — koresp., Dalia Bartkienė — parengimų vadovė. Draugija rūpinasi Montessori darželiu vaikų nameliuose, Marquette Parko apylinkėje. Numatoma dalyvauti Chicago tautinių grupių tradicinėje parodoje ir mugėje taip pat suruošti Kaunikių balių tikslu teikti lėšas vaikų darželio išlaikymui.

— M. Budraitienė, J. Nemickienė ir N. Ulėnienė moko New Yorko vaikų darželyje "Gintarėliai". Pamokos būna ketvirtadieniais nuo 10 val. iki vidurdienio Kultūros židinyje. Priimami vaikai nuo 2 iki 5 m. amžiaus. Motinų komitetą sudaro A. Maldutienė, A. Marijošienė ir D. Svetakienė.

— Ponias Ona Juozėnas, Brierwood, N. Y., dalyvavo su New Yorko lietuvių delegacija Alto ir Amerikos lietuvių konferencijoje. Ta proga lankėsi Naujienose lydimą SLA veikėjų Chicagoje pasimatyti su pažįstamais redaktorais, susipažinti su naujais darbuotojais, pasikalbėti apie bendrus ir lietuviškos spaudos reikalus. Žinant, kad p. Juozėnienė yra Amerikoje gimusi ir augusi, tenka stebėtis jos lietuvių kalbos grynumu, lietuviškų reikalų giliu supratimu, okupacijoj esančių tautiečių užjautimu. Apžiūrėjusi Naujienų rinkyklą ir spaustuvę bei susipažinusi su lietuviškos spaudos reikalais, ji įteikė Naujienų vajui 30 dol. Naujienų vadovybė nuoširdžiai dėkoja.

— Prel. J. Tadauskas, Hamiltone Lietuvių parapijos klebonas, išrinktas Kanados Lietuvių Kunigų Vienybės pirmininku, kun. A. Simanavičius, OFM — sek., kun. Juvenalis Liauba, OFM — išdininku.

— Čiurlionio Ansamblio Clevelande ruošiasi 35 m. veiklos minėjimui sekančių metų balandžio pabaigoje. Jį įsteigė dabartinis meno vadovas ir dirigentas muz. Alfonsas Mikulskis.

— Galina Gobienė iš Detroito, tautinių šokių grupės "Silainė" vadovė, pakviesta meno vadove 5-jai Tautinių Šokių šventei, kuri įvyks 1976 m.

— K. Čiurinskas, St. John, Ind., sveikindamas Naujienas ir teigiamai vertindamas jų darbą informuojant apie Amerikos Lietuvių Kongreso ruošą, eiga ir teisingą vertinimą bei komentarus, atsiuntė Naujienų paramai 20 dol., linkėdamas, kad ir toliau jos remtų visas lietuvių demokratines jėgas, keltų jų gerus darbus ir pastangas siekiant Lietuvai nepriklausomybę, o jos žmonėms laisvę.

— Rašytojas Antanas Vaičiulaitis pakviestas ir jau patvirtintas Amerikos Balso lietuvių skyriaus vedėju.

— Ponias Bronė Spudienė, Woodhaven, N. Y., New Yorko lietuvių delegatė į Amerikos Lietuvių Kongresą, radusi progą, lankėsi Naujienose pasimatyti su ilgamiečiais darbuotojais, susipažinti su naujaisiais, pasikalbėti išsiviję ir Lietuvą liečiančiais klausimais. Visiems malonu buvo pamatyti bei susipažinti su lietuviškos veiklos veteranais, išgirsti jos pastabas ir gerus linkėjimus visiems spaudos darbuotojams taip pat Naujienoms, kurių paramai ji įteikė 20 dol. Naujienų vadovybė jai yra dėkinga už dovana ir už lėšas, o jos žmonėms laisvę.

— Naujienų vadovybė nuoširdžiai dėkoja už linkėjimus ir už dovana.

— Rašytojas Antanas Vaičiulaitis pakviestas ir jau patvirtintas Amerikos Balso lietuvių skyriaus vedėju.

— Ponias Bronė Spudienė, Woodhaven, N. Y., New Yorko lietuvių delegatė į Amerikos Lietuvių Kongresą, radusi progą, lankėsi Naujienose pasimatyti su ilgamiečiais darbuotojais, susipažinti su naujaisiais, pasikalbėti išsiviję ir Lietuvą liečiančiais klausimais. Visiems malonu buvo pamatyti bei susipažinti su lietuviškos veiklos veteranais, išgirsti jos pastabas ir gerus linkėjimus visiems spaudos darbuotojams taip pat Naujienoms, kurių paramai ji įteikė 20 dol. Naujienų vadovybė jai yra dėkinga už dovana ir už lėšas, o jos žmonėms laisvę.

— Naujienų vadovybė nuoširdžiai dėkoja už linkėjimus ir už dovana.

Everybody is trying to save money these days and expectant mothers are no exception. But like all women they want fashion, too, and now they have found the perfect way to combine both in the maternity fashions of the month.

HELP WANTED — MALE

Darbininkų Reikia

MACHINE REPAIR MECHANIC

Company desires a man with experience in repairing and maintaining production machinery. Pay scale based on experience and ability.

LIBERAL BENEFITS
Call Mr. CURTIN,
PLANT ENGINEER,
247-5600
FOR APPOINTMENT

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkų Reikia

LIVE IN — HOUSEKEEPER
For single mature man Lake Shore Drive location, to do cooking, cleaning & laundry. Must speak English. Call 274-7341
between 9 A. M. and 5 P. M. weekdays.

HELP WANTED — MALE/FEMALE

Reikia Darbininkų ir Darbininkių

MEN, WOMEN HOUSEWIVES STUDENTS, ETC.
Earn big money in spare time selling wanted household products, that almost sell itself. No previous experience necessary. Choose your own hours. Like being in your own business. For information call 865-7152

MISCELLANEOUS

Ivairūs Dalykai

BALTIC APARTMENTS CONDOMINIUMS
St. Petersburg Beach, Fla. 33706 1 ir 2-jų miegamųjų butai — gražūs, modernūs ir patogūs. Arti paplūdimio, krautuvinių ir susisiekimo. Mažas pastatas, mažos išlaikymo išlaidos. Suaugusiems, be naminių gyvuliuku. Brokieriai kviečiami. \$24,500 ir aukščiau. Tel. 813 — 360-8766

RENTING IN GENERAL

Nuomos

ISNUOMOJAMA
3½ KAMBARIŲ BUTAS
Brighton Parke tik suaugusiems, ir kitas 2 kambarių butelis su atskiru įėjimu vienam vyriui. Skambinti po 6 val. vak. Tel. 523-5747

BUSINESS CHANCES

Biznio Proges

TAVERN AND LIQUOR STORE

Good going business. Reasonable. Vicinity 63rd and Western Ave. Call 476-8029

Naujienų vadovybė nuoširdžiai dėkoja už linkėjimus ir už dovana.

— Rašytojas Antanas Vaičiulaitis pakviestas ir jau patvirtintas Amerikos Balso lietuvių skyriaus vedėju.

— Ponias Bronė Spudienė, Woodhaven, N. Y., New Yorko lietuvių delegatė į Amerikos Lietuvių Kongresą, radusi progą, lankėsi Naujienose pasimatyti su ilgamiečiais darbuotojais, susipažinti su naujaisiais, pasikalbėti išsiviję ir Lietuvą liečiančiais klausimais. Visiems malonu buvo pamatyti bei susipažinti su lietuviškos veiklos veteranais, išgirsti jos pastabas ir gerus linkėjimus visiems spaudos darbuotojams taip pat Naujienoms, kurių paramai ji įteikė 20 dol. Naujienų vadovybė jai yra dėkinga už dovana ir už lėšas, o jos žmonėms laisvę.

— Naujienų vadovybė nuoširdžiai dėkoja už linkėjimus ir už dovana.

— Rašytojas Antanas Vaičiulaitis pakviestas ir jau patvirtintas Amerikos Balso lietuvių skyriaus vedėju.

— Ponias Bronė Spudienė, Woodhaven, N. Y., New Yorko lietuvių delegatė į Amerikos Lietuvių Kongresą, radusi progą, lankėsi Naujienose pasimatyti su ilgamiečiais darbuotojais, susipažinti su naujaisiais, pasikalbėti išsiviję ir Lietuvą liečiančiais klausimais. Visiems malonu buvo pamatyti bei susipažinti su lietuviškos veiklos veteranais, išgirsti jos pastabas ir gerus linkėjimus visiems spaudos darbuotojams taip pat Naujienoms, kurių paramai ji įteikė 20 dol. Naujienų vadovybė jai yra dėkinga už dovana ir už lėšas, o jos žmonėms laisvę.

— Naujienų vadovybė nuoširdžiai dėkoja už linkėjimus ir už dovana.

— Rašytojas Antanas Vaičiulaitis pakviestas ir jau patvirtintas Amerikos Balso lietuvių skyriaus vedėju.

— Ponias Bronė Spudienė, Woodhaven, N. Y., New Yorko lietuvių delegatė į Amerikos Lietuvių Kongresą, radusi progą, lankėsi Naujienose pasimatyti su ilgamiečiais darbuotojais, susipažinti su naujaisiais, pasikalbėti išsiviję ir Lietuvą liečiančiais klausimais. Visiems malonu buvo pamatyti bei susipažinti su lietuviškos veiklos veteranais, išgirsti jos pastabas ir gerus linkėjimus visiems spaudos darbuotojams taip pat Naujienoms, kurių paramai ji įteikė 20 dol. Naujienų vadovybė jai yra dėkinga už dovana ir už lėšas, o jos žmonėms laisvę.

— Naujienų vadovybė nuoširdžiai dėkoja už linkėjimus ir už dovana.

— Rašytojas Antanas Vaičiulaitis pakviestas ir jau patvirtintas Amerikos Balso lietuvių skyriaus vedėju.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIS
DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS - VALDYMAS - NOTARIATAS - VERTIMAI

VISU ROŠIU DRAUDIMO AGENTURA

J. BACEVICIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

DIDELIS SKLYPAS, 5 kamb. būgalo, 63 ir Whipple. Retas pirkinybės brangiai.
2 PO 6 SU 3 MIEGAMAJAIS. Svarus, geras teisinga kaina. Marquette Parke. Puki proga lietuviui.
4 PO 5 ANT 40' sklypo Marquette Parko apyl. Naujas šildymas. Reikia sutvarkyti palikimą.
PENKI BUTAI IR 2 BIZNIO PATALPOS. Gražus namas Marquette Parko centre. Palikimas — reikia skubiai parduoti.

SIMAITIS REALTY

Tel. 436-7878
2951 W. 63rd St. (prie Sacramento)

TAVERN AND BUILDING FOR SALE
BY OVNER. Dining room, hall, extra lot. Tel. 927-0027.

— A. Mykolėnas ir Gruenwaldai kviečia atvažiuoti savaitgaliais ir prisiskinti obuolių (Jonathan, Red Delicious ir Golden Delicious) po \$3.00 už būšėlį. Ir kriaušių po \$4.00.

Važiuot iš Chicago 94 ir 196 keliu iki Pullman Rd. Exit 26 (7 mylios į šiaurę už S. Haven, Mich.) išsukus ant Pullman Rd. važiuot į dešinę (ežero link) ½ mylios antra farma po kaire. Prašom pasiimti tuščius bušeilius ar dėžes. (Pr).

— R. Viliaus poezijos knyga "Vakarų vėjai" dar galima gauti Naujienose. 114 pusl. gražiausios poezijos, tik \$5.00. Knyga bus pasiūsta paštu, atsiuntus pinigų pašto perlaida arba čekiu. (Pr).

— Kas žlugdė ir žlugdo lietuvių tautą. Tai naujai išėjusios A. D. Kizilo Kizlaičio 127 pusl. knygą pavadinimas. Jos kaina \$2.25. Autorius, recenzuodamas V. Žemaičio vandenvardžius ir piliakalnių, gvildena istorinius ir šių dienų lietuvių tautinės sąjūdys aspektus. Nurodo būdus, kaip išsilaivinti iš užgožusios svetimųjų dvasinės vergijos ir medžiaginio išnaudojimo.

NAUJENOSE galima gauti tik po vieną knygos egzempliorių, atsiuntus nurodytą sumą čekį tokiu adresu: NAUJENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608.

— I Naujienas dažnai kreipiasi lietuvių kilmės asmenys teiraudamiesi apie galimybes ir priemones išmokyti lietuviškai. Chicagoje dabar tam yra atsiaradusi ypatinga proga ir galimybė, nes Southwest kolegija pradeda tokius kursus spalio 11 d. Apie juos Naujienose yra atskiras pranešimas anglų kalba. Skaitytojai prašomi pranešti suinteresuotiems ar galimai suinteresuotiems asmenims. Naujienos

VALDIS REAL ESTATE

7051 So. Washenaw Ave. RE 7-7200

RUTU NUOMAVIMAS, IVAIRUS DRAUDIMAI NAMU IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS - PARDAVIMAS.

BAJYS BUDRAITIS
BUD'S REAL ESTATE
4369 ARCHER AVE., CHICAGO
TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Irenu mieste ir užmiesty naujus ir persitatus senus visu rūšių namų apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.
DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 SO. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3447

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Beto daromi ir liudijami vertimai pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

D E M E S I O
62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$104 metams automobilio Liability apdraudimas.
Kreipitis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

Siuntiniai į Lietuvą
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5980

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

A. G. AUTO REBUILDERS
Cia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Anicetas Garbačiauskas, sav.